

SEANCES DU MERCREDI 25 NOVEMBRE 1992
VERGADERINGEN VAN WOENSDAG 25 NOVEMBER 1992

ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

MATIN

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 351.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 351.

M. Cuyvers au ministre des Petites et Moyennes Entreprises et de l'Agriculture et au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement sur « la position adoptée par la Belgique lors de la nouvelle session de négociation de Copenhague, qui s'est déroulée du 17 au 25 novembre 1992 et portait sur l'adaptation du Protocole de Montréal relatif à une meilleure protection de la couche d'ozone ».

Mme Maes au ministre des Finances sur « la politique belge en matière de prêts d'Etat à Etat et le manque de cohérence de la politique à l'égard du tiers monde ».

M. Eeman au ministre des Affaires sociales sur « les problèmes que la modification des prestations de l'INAMI pose aux petites maisons de repos ».

M. de Seny au ministre de la Défense nationale sur « les aspects économiques de la restructuration de l'armée ».

M. Verreycken au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « les mesures disciplinaires à prendre à l'encontre d'administrateurs communaux qui entendent se servir à Fourons de locaux, de matériel et de personnel communaux en vue d'une consultation populaire illégale ».

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1992-1993
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1992-1993

OCHTEND

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 351.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 351.

De heer Cuyvers tot de minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw en tot de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu over « de Belgische standpunten in de nieuwe onderhandelingsronde te Copenhague van 17 tot 25 november 1992 betreffende een aanpassing van het Protocol van Montreal voor een betere bescherming van de ozonlaag ».

Mevrouw Maes tot de minister van Financiën over « het Belgisch beleid inzake leningen van Staat tot Staat en het gebrek aan samenhang in het beleid t.a.v. de derde wereld ».

De heer Eeman tot de minister van Sociale Zaken over « de problematiek van de kleinschalige rusthuizen ten gevolge van de gewijzigde RIZIV-uitkeringen ».

De heer de Seny tot de minister van Landsverdediging over « de economische aspecten van de herstructurering van het leger ».

De heer Verreycken tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over « de tuchtmaatregelen tegen gemeentebestuurders die in Voeren gemeentelijke lokalen, materialen en/of personeel voor een illegale volksraadpleging willen gebruiken ».

Mme Dardenne au Premier ministre sur « la position du gouvernement belge face aux projets d'accord du GATT, en matière d'agriculture ».

M. Desmedt au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « la décision du ministre de s'opposer à la décision de la Députation permanente du Brabant octroyant des subsides à des organisations culturelles francophones situées dans des communes néerlandophones ».

M. Vermeiren au ministre de la Défense nationale sur « l'attitude des autorités militaires à l'égard des militaires belges affectés à l'étranger à des missions de l'ONU ».

M. Hatry au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « la poursuite, sur le territoire belge, des activités faisant l'éloge du terrorisme de M. Luis Arce Borja ».

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 352.

PROJET DE LOI ET INTERPELLATION (Discussion):

Projet de loi portant des dispositions sociales et diverses.

Interpellation jointe de M. Valkeniers au ministre des Affaires sociales et au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement sur « les mesures récentes dans le domaine de la sécurité sociale et de la santé publique qui traduisent un manque total de connaissance et de vue d'ensemble en matière de soins de santé ».

Discussion générale. — *Orateurs*: Mmes Nélis, Herzet, M. De Roo, Mme Maximus, MM. Ulburghs, Taminiaux, Verreycken, p. 352.

Rapport fait au nom de la commission des Affaires sociales. — Discussion. — *Orateurs*: MM. L. Martens, rapporteur, Anthuenis, D'hondt, Gevenois, p. 360.

APRES-MIDI

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 367.

MESSAGES:

Page 367.

Chambre des représentants.

COMMUNICATIONS:

Page 367.

1. Parlement européen.
2. Budget administratif.
3. Milice.

Mevrouw Dardenne tot de Eerste minister over « het standpunt van de Belgische regering ten aanzien van het voorgenomen GATT-akkoord in verband met de landbouw ».

De heer Desmedt tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over « het verzet van de minister tegen de beslissing van de Bestendige Deputatie van Brabant om subsidies toe te kennen aan Franstalige cultuurverenigingen in Nederlandstalige gemeenten ».

De heer Vermeiren tot de minister van Landsverdediging over « de houding van de legeroverheid ten overstaan van Belgische militairen die in het buitenland UNO-opdrachten vervullen ».

De heer Hatry tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over « het feit dat de heer Luis Arce Borja op het Belgische grondgebied doorgaat met het ophefmen van het terrorisme ».

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 352.

ONTWERP VAN WET EN INTERPELLATIE (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende sociale en diverse bepalingen.

Toegevoegde interpellatie van de heer Valkeniers tot de minister van Sociale Zaken en tot de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu over « de recente maatregelen in de sociale zekerheid en de volksgezondheid die een totaal gebrek aan kennis van en visie op de gezondheidszorg vertolken ».

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de dames Nélis, Herzet, de heer De Roo, mevrouw Maximus, de heren Ulburghs, Taminiaux, Verreycken, blz. 352.

Verslag namens de commissie voor de Sociale Aangelegenheden. — Beraadslaging. — *Sprekers*: de heren L. Martens, rapporteur, Anthuenis, D'hondt, Gevenois, blz. 360.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 367.

BOODSCHAPPEN:

Bladzijde 367.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 367.

1. Europees Parlement.
2. Administratieve begroting.
3. Dienstplicht.

PROJET DE LOI ET INTERPELLATION (Discussion):

Projet de loi portant des dispositions sociales et diverses.

Interpellation jointe de M. Valkeniers au ministre des Affaires sociales et au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement sur « les mesures récentes dans le domaine de la sécurité sociale et de la santé publique qui traduisent un manque total de connaissance et de vue d'ensemble en matière de soins de santé ».

Rapport fait au nom de la commission des Affaires sociales. — Discussion (Reprise). — *Orateurs*: MM. Stroobant, Dighneef, Valkeniers (interpellation), Mmes Van Cleuvenbergen, Gijsbrechts-Horckmans, M. Lenssens, M. Moureaux, ministre des Affaires sociales, M. Willockx, ministre des Pensions, M. Ulburghs, Mme Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, M. De Roo, p. 368.

Discussion et vote d'articles, p. 383.

A l'article 2: *Oratrice*: Mme Nélis, p. 384.

Rapport fait au nom de la commission de l'Agriculture et des Classes moyennes. — Discussion. — *Orateurs*: M. Vanhaverbeke, rapporteur, Mme Gijsbrechts-Horckmans, MM. Houssa, Steenbergen, de Seny, Bougard, Capoen, Cooreman, M. Bourgeois, ministre des Petites et Moyennes Entreprises et de l'Agriculture, p. 401.

Discussion et vote d'articles, p. 408.

A l'article 71: *Oratrice*: Mme Herzet, p. 408.

Aux articles 85 et 86: *Oratrice*: Mme Herzet, p. 411.

A l'article 88: *Oratrice*: Mme Herzet, p. 411.

A l'article 118bis (nouveau): *Orateurs*: Mme Herzet, M. Bourgeois, ministre des Petites et Moyennes Entreprises et de l'Agriculture, p. 418.

Rapport fait au nom de la commission de l'Intérieur. — Discussion. — *Orateurs*: M. De Loor, M. Willockx, ministre des Pensions, p. 422.

Discussion et vote d'articles, p. 422.

PROJET DE LOI (Dépôt):

Page 424.

Projet de loi relatif à la création d'un Fonds budgétaire pour la production et la protection des végétaux et des produits végétaux.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt):

Page 425.

M. Henneuse. — Proposition de loi modifiant la loi du 18 juillet 1991 modifiant les règles du Code judiciaire relatives à la formation et au recrutement des magistrats.

M. Taminiaux. — Proposition de loi sur les sociétés d'intérêt social, les sociétés de promotion d'intérêt social et les unions de sociétés d'intérêt social.

MM. Ottenbourg et Vanhaverbeke. — Proposition de loi modifiant l'article 2, alinéa 1er, de la loi du 29 mars 1976 relative aux prestations familiales des travailleurs indépendants.

Mme Delcourt-Pêtre. — Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 concernant l'exercice de l'art de guérir, de l'art infirmier, des professions paramédicales et les commissions médicales, en vue de la réglementation de l'exercice de la kinésithérapie.

ONTWERP VAN WET EN INTERPELLATIE (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende sociale en diverse bepalingen.

Toegevoegde interpellatie van de heer Valkeniers tot de minister van Sociale Zaken en tot de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu over « de recente maatregelen in de sociale zekerheid en de volksgezondheid die een totaal gebrek aan kennis van en visie op de gezondheidszorg vertolken ».

Verslag namens de commissie voor de Sociale Aangelegenheden. — Beraadslaging (Hervatting). — *Sprekers*: de heren Stroobant, Dighneef, Valkeniers (interpellatie), de dames Van Cleuvenbergen, Gijsbrechts-Horckmans, de heer Lenssens, de heer Moureaux, minister van Sociale Zaken, de heer Willockx, minister van Pensioenen, de heer Ulburghs, mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, de heer De Roo, blz. 368.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 383.

Bij artikel 2: *Spreekster*: mevrouw Nélis, blz. 384.

Verslag namens de commissie voor de Landbouw en de Mid-denstand. — Beraadslaging. — *Sprekers*: de heer Vanhaverbeke, rapporteur, mevrouw Gijsbrechts-Horckmans, de heren Houssa, Steenbergen, de Seny, Bougard, Capoen, Cooreman, de heer Bourgeois, minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw, blz. 401.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 408.

Bij artikel 71: *Spreekster*: mevrouw Herzet, blz. 408.

Bij de artikelen 85 en 86: *Spreekster*: mevrouw Herzet, blz. 411.

Bij artikel 88: *Spreekster*: mevrouw Herzet, blz. 411.

Bij artikel 118bis (nieuw): *Sprekers*: mevrouw Herzet, de heer Bourgeois, minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw, blz. 418.

Verslag namens de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden. — Beraadslaging. — *Sprekers*: de heer De Loor, de heer Willockx, minister van Pensioenen, blz. 422.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 422.

ONTWERP VAN WET (Indiening):

Bladzijde 424.

Ontwerp van wet betreffende de oprichting van een Begrotingsfonds voor de produktie en de bescherming van planten en plantaardige produkten.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 425.

De heer Henneuse. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 18 juli 1991 tot wijziging van de voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de opleiding en de werving van magistraten.

De heer Taminiaux. — Voorstel van wet op de vennootschappen met een sociaal oogmerk, de vennootschappen ter ondersteuning van de vennootschappen met een sociaal oogmerk en de verenigingen van vennootschappen met een sociaal oogmerk.

De heren Ottenbourg en Vanhaverbeke. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 2, eerste lid, van de wet van 29 maart 1976 betreffende de gezinsbijslag voor zelfstandigen.

Mevrouw Delcourt-Pêtre. — Voorstel van wet tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de geneeskunst, de verpleegkunde, de paramedische beroepen en de geneeskundige commissies, met het oog op de reglementering van de uitoefening van de kinesithérapie.

Mme Harnie. — Proposition de loi modifiant la loi du 28 juin 1984 relative à certains aspects de la condition des étrangers et instituant le Code de la nationalité belge.

M. Bouchat. — Proposition de loi modifiant les articles 53 et 60 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe.

SOIR

SOMMAIRE:

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant des dispositions sociales et diverses.

Rapport fait au nom de la commission de la Santé publique et de l'Environnement. — Discussion. — *Orateurs*: **MM. Snappe, Cuyvers, Verreycken, Mme Onkelinx**, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement, p. 427.

Discussion et vote d'articles:

A l'article 151: *Orateurs*: **M. Snappe, Mme Onkelinx**, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement, p. 431.

Rapport fait au nom des commissions réunies de l'Agriculture et des Classes moyennes et de la Santé publique et de l'Environnement. — Discussion. — *Orateurs*: **MM. Capoen, Cuyvers, Mme Onkelinx**, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement, p. 433.

Discussion de l'article, p. 434.

Rapport fait au nom de la commission de la Défense. — Discussion. — *Orateurs*: **MM. Vermeiren, Cuyvers, M. Delcroix**, ministre de la Défense nationale, p. 434.

Discussion de l'article, p. 436.

Mevrouw Harnie. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 28 juni 1984 betreffende sommige aspecten van de toestand van de vreemdelingen en houdende invoering van het Wetboek van de Belgische nationaliteit.

De heer Bouchat. — Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 53 en 60 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

AVOND

INHOUDSOPGAVE:

ONTWERP VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende sociale en diverse bepalingen.

Verslag namens de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu. — Beraadslaging. — *Sprekers*: **de heren Snappe, Cuyvers, Verreycken, mevrouw Onkelinx**, minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu, blz. 427.

Beraadslaging en stemming over artikelen:

Bij artikel 151: *Sprekers*: **de heer Snappe, mevrouw Onkelinx**, minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu, blz. 431.

Verslag namens de verenigde commissies voor de Landbouw en de Middenstand en voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu. — Beraadslaging. — *Sprekers*: **de heren Capoen, Cuyvers, mevrouw Onkelinx**, minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu, blz. 433.

Beraadslaging over het artikel, blz. 434.

Verslag namens de commissie voor de Defensie. — Beraadslaging. — *Sprekers*: **de heren Vermeiren, Cuyvers, de heer Delcroix**, minister van Landsverdediging, blz. 434.

Beraadslaging over het artikel, blz. 436.

N. 13

SEANCE DU MATIN — OCHTENDVERGADERING

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 10 m.
De vergadering wordt geopend om 10 h 10 m.

CONGES — VERLOF

Mme Delcourt-Pêtre et M. Geens, à l'étranger, demandent un congé.

Verlof vragen: mevrouw Delcourt-Pêtre en de heer Geens, in het buitenland.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. Collignon, à l'étranger, et Pataer, pour deuil familial, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Collignon, in het buitenland, en Pataer, wegens familierouw.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

INTERPELLATIES — INTERPELLATIONS

Verzoeken — Demandes

De Voorzitter. — Het bureau heeft de volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1. Van de heer Cuyvers tot de minister van de Kleine en Middele Ondernemingen en Landbouw en tot de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu over «de Belgische standpunten in de nieuwe onderhandelingsronde te Kopenhagen van 17 tot 25 november 1992 betreffende een aanpassing van het Protocol van Montreal voor een betere bescherming van de ozonlaag»;

Le bureau a été saisi des demandes d'interpellation suivantes:

1. De M. Cuyvers au ministre des Petites et Moyennes Entreprises et de l'Agriculture et au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement sur «la position adoptée par la Belgique lors de la nouvelle session de négociation de Copenhague, qui s'est déroulée du 17 au 25 novembre 1992 et portait sur l'adaptation du Protocole de Montréal relatif à une meilleure protection de la couche d'ozone»;

2. Van mevrouw Maes tot de minister van Financiën over «het Belgisch beleid inzake leningen van Staat tot Staat en het gebrek aan samenhang in het beleid ten aanzien van de derde wereld»;

2. De Mme Maes au ministre des Finances sur «la politique belge en matière de prêts d'Etat à Etat et le manque de cohérence de la politique à l'égard du tiers monde»;

3. Van de heer Eeman tot de minister van Sociale Zaken over «de problematiek van de kleinschalige rusthuizen ten gevolge van de gewijzigde RIZIV-uitkeringen»;

3. De M. Eeman au ministre des Affaires sociales sur «les problèmes que la modification des prestations de l'INAMI pose aux petites maisons de repos»;

4. Van de heer de Seny tot de minister van Landsverdediging over «de economische aspecten van de herstructurering van het leger»;

4. De M. de Seny au ministre de la Défense nationale sur «les aspects économiques de la restructuration de l'armée»;

5. Van de heer Verreycken tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over «de tuchtmaatregelen tegen gemeentebestuurders die in Voeren gemeentelijke lokalen, materialen en/of personeel voor een illegale volksraadpleging willen gebruiken»;

5. De M. Verreycken au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur «les mesures disciplinaires à prendre à l'encontre d'administrateurs communaux qui entendent se servir à Fourons de locaux, de matériel et de personnel communaux en vue d'une consultation populaire illégale»;

6. Van mevrouw Dardenne tot de Eerste minister over «het standpunt van de Belgische regering ten aanzien van het voorgenomen GATT-akkoord in verband met de landbouw»;

6. De Mme Dardenne au Premier ministre sur «la position du gouvernement belge face aux projets d'accord du GATT, en matière d'agriculture»;

7. Van de heer Desmedt tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over «het verzet van de minister tegen de beslissing van de Bestendige Deputatie van Brabant om subsidies toe te kennen aan Franstalige cultuurverenigingen in Nederlandstalige gemeenten»;

7. De M. Desmedt au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur «la décision du ministre de s'opposer à la décision de la Députation permanente du Brabant octroyant des subsides à des organisations culturelles francophones situées dans des communes néerlandophones»;

8. Van de heer Vermeiren tot de minister van Landsverdediging over «de houding van de legeroverheid ten overstaan van Belgische militairen die in het buitenland UNO-opdrachten vervullen»;

8. De M. Vermeiren au ministre de la Défense nationale sur «l'attitude des autorités militaires à l'égard des militaires belges affectés à l'étranger à des missions de l'ONU»;

9. Van de heer Hatry tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over «het feit dat de heer Luis Arce Borja op het Belgische grondgebied doorgaat met het ophemelen van het terrorisme».

9. De M. Hatry au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur «la poursuite, sur le territoire belge, des activités faisant l'éloge du terrorisme de M. Luis Arce Borja».

La date de ces interpellations sera fixée ultérieurement.

De datum van deze interpellaties wordt later bepaald.

ORDRE DES TRAVAUX

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — Mesdames, messieurs, je vous propose d'ajouter à notre ordre du jour de demain après-midi l'interpellation de Mme Dardenne au Premier ministre — qui a accepté d'y répondre — sur «la position du gouvernement belge face aux projets d'accord du GATT, en matière d'agriculture».

Ik stel ook voor de interpellatie van de heer Verreycken tot de minister van Binnenlandse Zaken over «de tuchtmaatregelen tegen gemeentebestuurders die in Voeren gemeentelijke lokalen, materialen en/of personeel voor een illegale volksraadpleging willen gebruiken», eveneens op onze agenda van morgennamiddagen te plaatsen.

Is de Senaat het hiermee eens?

Le Sénat est-il d'accord? (*Assentiment.*)

PROJET DE LOI PORTANT DES DISPOSITIONS SOCIALES ET DIVERSES

Discussion générale

INTERPELLATION JOINTE DE M. VALKENIERS AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES ET AU MINISTRE DE L'INTEGRATION SOCIALE, DE LA SANTE PUBLIQUE ET DE L'ENVIRONNEMENT SUR «LES MESURES RECENTES DANS LE DOMAINE DE LA SECURITE SOCIALE ET DE LA SANTE PUBLIQUE QUI TRADUISENT UN MANQUE TOTAL DE CONNAISSANCE ET DE VUE D'ENSEMBLE EN MATIERE DE SOINS DE SANTE»

ONTWERP VAN WET HOUDENDE SOCIALE EN DIVERSE BEPALINGEN

Algemene beraadslaging

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIE VAN DE HEER VALKENIERS TOT DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN TOT DE MINISTER VAN MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE, VOLKSGEZONDHEID EN LEEFMILIEU OVER «DE RECENTE MAATREGELEN IN DE SOCIALE ZEKERHEID EN DE VOLKSGEZONDHEID DIE EEN TOTAAL GEBREK AAN KENNIS VAN EN VISIE OP GEZONDHEIDSZORG VERTOLKEN»

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant des dispositions sociales et diverses auquel est jointe l'interpellation de M. Valkeniers au ministre des Affaires sociales et au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement.

Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende sociale en diverse bepalingen waaraan de interpellatie van de heer Valkeniers tot de minister van Sociale Zaken en tot de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu is toegevoegd.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Avant de donner la parole à Mme Nélis, je vous signale qu'un document indiquant la succession des différents chapitres dont nous discuterons vous sera distribué dans quelques instants.

La parole est à Mme Nélis.

Mme Nélis. — Monsieur le Président, si vous le permettez, avant d'aborder le projet de loi portant des dispositions sociales, je voudrais formuler quelques remarques sur la façon dont nos travaux se sont déroulés.

Le calendrier des travaux de la loi-programme et du budget qui nous avait été annoncé a été quelque peu bousculé. La programmation sociale devait être déposée sur nos bancs le 26 octobre et ne l'a été que le 10 novembre. On a dès lors cru bon d'accélérer nos travaux en commission, lesquels, de ce fait, ont été précipités, s'enchevêtrant dans les discussions des notes politiques des ministres.

Nous pouvons nous poser des questions concernant ce retard mis par le gouvernement à soumettre ce projet au Parlement, mais on peut raisonnablement imaginer qu'il a eu quelques difficultés à s'accorder sur certains articles.

Il est de tradition que ce soit le Sénat qui examine en première lecture cette loi-programme. De là, notre responsabilité dans cet examen. Toutefois, je ne vois pas ce qui justifie la précipitation de nos travaux sur un projet que le gouvernement a mis, lui, du temps à nous soumettre.

Monsieur le ministre Moureaux, vous avez, en commission, minimisé la portée de ce projet qui n'apportait pas, disiez-vous, d'éléments très nouveaux en comparaison de celui qui nous avait été soumis en mai dernier. Certes, plusieurs articles, et j'y reviendrai, vont dans le même sens que ceux du budget 1992 et confirment des dispositions connues. Mais je ne crois pas, pour ma part, à l'innocence d'autres articles qui méritent mieux qu'un examen rapide. Il faut qu'on puisse évaluer toute la portée de certaines dispositions et je n'en veux pour preuve que les deux articles que vous avez eu la sagesse de retirer, monsieur le ministre, car manifestement, ils offraient peu de sécurité dans leur application et, sur le plan de l'équité, leur portée était très discutable.

Je peux déjà vous dire que nous serons très attentifs à ce qu'il adviendra de ces dispositions et de la forme sous laquelle vous les prendrez. Voilà donc qui justifie amplement la nécessité de la prudence et du sérieux dans nos travaux, d'autant que l'examen du budget, quant à lui, a été escamoté et qu'il s'est réduit à la simple discussion de la note politique des ministres.

La loi-programme est intimement liée au budget mais celui-ci permet une discussion beaucoup plus large et reste une occasion pour les parlementaires de questionner les ministres sur les différents départements dont ils ont la charge. Je regrette donc que nos travaux n'aient pas permis de mieux profiter de ce budget pour en faire une discussion élargie en commission, aussi faudra-t-il reporter en séance publique les questions que nous étions en droit de poser.

Nul n'ignore que, dans la réforme institutionnelle prévue dans l'accord de la Saint-Michel, le budget sera exclusivement de la compétence de la Chambre. Est-ce une raison pour anticiper sur ce qui n'est encore qu'un projet?

On a souri lorsqu'à la Région wallonne, devant la concrétisation des accords sur les réformes institutionnelles, il a été question de «gouvernement wallon» et de «Parlement wallon». J'ai beaucoup moins envie de sourire si, d'ores et déjà, le Sénat ne devait plus apparaître que comme «une assemblée où l'on cause» en limitant sa capacité de contrôle. Ceci est d'autant plus étonnant qu'on entend maintenant des discours tous azimuts pour redynamiser les parlementaires. Il faudrait savoir ce que l'on veut!

Mais j'en viens au projet que nous débattons aujourd'hui en abordant le cœur des dispositions budgétaires qu'il comporte: notre sécurité sociale.

En mai dernier, ce point avait déjà retenu l'attention de la plupart des intervenants dans cette loi-programme. «Réaliser un équilibre global de la sécurité sociale des travailleurs salariés» est l'objectif du gouvernement et vous l'avez réaffirmé, monsieur le ministre. Qui pourrait ne pas rejoindre cet objectif? Mais encore faudrait-il s'accorder sur les moyens pour y arriver!

Si la limitation de la subvention de l'Etat à 192 milliards a déjà posé problème dans le budget 1992 et a entraîné des mesures regrettables, notamment dans le secteur chômage, que dire alors du maintien du même montant dans un contexte où la conjoncture préoccupante risque d'entraîner, en 1993, à la fois une diminution des recettes et une augmentation des dépenses, plus particulièrement dans le secteur chômage?

Le fait de n'avoir même pas prévu un alignement de cette subvention de l'Etat tenant compte de l'inflation signifie qu'au fil du temps, cette subvention qui, au départ, nous paraissait déjà insuffisante et dérisoire va devenir franchement ridicule.

La loi du 29 juin 1981 prévoyait avec clairvoyance des subventions proportionnelles aux dépenses dans les secteurs de l'assurance maladie-invalidité et des pensions et elle prévoyait aussi que l'Etat couvrirait la différence entre recettes et dépenses du secteur chômage. Cette loi, dans les faits, apparaît comme totalement dépassée.

Certes, d'autres sources de financement ont été prévues mais il a fallu en outre, et cela depuis des années, recourir à des transferts entre secteurs. Cette fois encore, ces transferts sont prévus et cette pratique, qui intervient régulièrement depuis des années, prouve combien il serait indispensable d'opérer une réforme de la sécurité sociale en préservant ses réserves. En effet, ces transferts et les prélèvements successifs risquent d'hypothéquer gravement l'avenir.

Les transferts augmentent dangereusement. Ainsi, dans le budget 1993, ils s'élèvent à 19,510 milliards alors que pour le budget 1992, ils étaient de 13,650 milliards. Ces transferts successifs risquent de déstabiliser certains secteurs et de ne pas permettre une saine gestion à long terme.

Un groupe de travail s'est constitué à la Chambre pour préparer un débat sur «L'avenir de la sécurité sociale après 2003». Le Sénat ne devrait-il pas réfléchir sur l'avenir, tout aussi préoccupant, de la sécurité sociale dans l'immédiat et jusqu'à 2003?

Les secteurs bénéficiaires de ces transferts sont ceux de l'assurance contre la maladie et l'invalidité et les pensions.

Le premier secteur où un transfert a lieu est celui des allocations familiales. Les sommes prélevées se montent à 13,510 milliards alors qu'en 1992, le prélèvement avait été de 9,250 milliards. Ces prélèvements successifs importants ne vont-ils pas grever à long terme une politique adéquate vis-à-vis de nos jeunes?

Dans ce budget des allocations familiales, on peut se féliciter de l'instauration d'une «prime d'adoption». Nous avons trop peu l'occasion de nous réjouir de certaines mesures intervenues dans ce projet pour ne pas souligner l'intérêt de cette prime qui contribuera certainement à encourager les familles à poser ce geste généreux qu'est l'adoption. Avec mes collègues commissaires, je souhaiterais toutefois que cette prime soit également attribuée dans le secteur des indépendants.

Pour nous, ces transferts du secteur des allocations familiales devraient servir au moins en partie aux jeunes. C'est pourquoi nous redéposons, en séance publique, un amendement déjà déposé en commission, pour qu'une partie du transfert des allocations familiales se fasse au bénéfice de jeunes de moins de 25 ans dans le cadre du plan d'accompagnement des chômeurs et du contrat d'insertion des jeunes minimisés.

Au 31 décembre 1991, notre pays comptait 79 369 chômeurs de moins de 25 ans. Il me semble donc plus juste de faire bénéficier, en priorité, des jeunes en difficulté d'un budget émanant des allocations familiales, d'autant que le secteur chômage ne bénéficie pas du soutien budgétaire de ce gouvernement. Ce soutien pourrait d'ailleurs se traduire dans des projets de dynamisation de l'emploi mais, là encore, on s'aperçoit qu'on sape les subventions Maribel.

Si celles-ci n'ont peut-être pas eu toute l'efficacité qu'on aurait pu en attendre, elles restent néanmoins parmi les seules mesures actives de la politique de l'emploi menée par ce gouvernement. Je reviendrai sur ce plan d'accompagnement.

Les difficultés des secteurs maladie-invalidité sont préoccupantes. Certains articles de cette loi visent d'ailleurs à mieux maîtriser les soins de santé et, sur ce point, nous rejoignons la préoccupation de ce gouvernement.

Il a été beaucoup question, lors de la discussion de ce projet en commission, de l'accroissement inquiétant des dépenses dans ce secteur et, plus particulièrement, dans celui de la biologie clinique ambulatoire. Certains commissaires souhaitaient insérer dans cette loi-programme des nouvelles dispositions à cet égard, ce qui a donné lieu en commission à une polémique qui a révélé des difficultés entre les membres de la majorité. Ce secteur, manifestement, est sujet à des tensions qui relèvent tantôt de querelles de chapelle, tantôt de relents communautaires. C'est tout à fait regrettable et donne l'impression qu'on ne peut régler dans l'équité et la clarté un problème aussi aigu où tant d'acteurs sont concernés et où, trop souvent, les malades semblent être les derniers dont on s'inquiète.

A ce propos, je voudrais relever que le numéro spécial de la *Revue belge de sécurité sociale*, consacré à une étude comparative des pays européens, ne place la Belgique qu'en neuvième position pour l'indice normatif en soins maladie pour l'année 1988.

Quoi qu'il en soit, monsieur le ministre, vous nous avez annoncé un projet de loi qui, rapidement, apportera la réforme nécessaire de la loi de 1963... Nous l'attendons. J'ai été étonnée de trouver dans une revue de la FEB des commentaires sur votre avant-projet. Je regrette de constater que la FEB bénéficie d'une information d'avant-garde par rapport au Parlement.

Le chapitre VII de cette loi-programme est consacré aux allocations de handicapés. Nous avons entendu Mme le ministre sur ce dossier important, mais nous ne pouvons marquer notre accord sur la suppression de tout cumul pour les handicapés bénéficiant de prestations sociales. Il serait plus équitable de prévoir un plafond qui permettrait au handicapé d'avoir au moins un supplément de moyens pour faire face aux dépenses qu'entraîne son handicap par rapport aux prestataires sociaux en bonne santé.

Même si les droits acquis sont maintenus, cette mesure, qui n'interviendra qu'à partir du 1er janvier 1993, entraînera aussi des inégalités entre les handicapés, ce qui n'est guère heureux. Mais l'essentiel n'est-il pas, pour ce gouvernement, de grappiller des économies?

Mes collègues interviendront sur les chapitres traitant du statut des indépendants et des modifications de la loi organique des CPAS. Je terminerai donc mon intervention en abordant le titre IV qui traite de l'emploi et du travail et spécialement des articles consacrés au plan d'accompagnement. Ayant déjà développé une interpellation sur ce sujet, je m'en tiendrai à quelques remarques fondamentales. Ce plan d'accompagnement, bien que présentant un aspect séduisant dans son objectif d'insertion, pêche essentiellement par le manque de moyens qui lui sont accordés alors que les besoins seront importants et nécessiteront des moyens humains et financiers pour mener à bien cet accompagnement, pour les projets de formation et pour assurer le développement du marché de l'emploi qui permettrait de finaliser les projets.

Un budget dérisoire est prévu à cet effet dans le budget 1993, totalement insuffisant pour assurer la praticabilité de ce plan qui, en 1993, devra accompagner près de cent mille chômeurs.

Les articles qui règlent les modalités de l'affectation du milliard prélevé sur les cotisations patronales comme incitant à l'emploi limiteront ces aides à des secteurs bien précis: dans un premier temps, les maisons de repos et, plus exactement, celles qui en ont les moyens. N'est-ce pas révélateur d'une politique trop dirigiste et, par conséquent, réductrice et moins efficace?

Ce plan implique une synergie entre les services nationaux de l'emploi et les organismes des Communautés et des Régions. Cette collaboration ne se réduira-t-elle pas à un droit de regard du national par l'échéance obligatoire de données? Et pour aboutir à quoi? Nous avons déjà souligné, comme d'autres, qu'avec ces clauses d'exclusion, ce plan d'accompagnement apparaissait bien

plus comme un tremplin pour l'exclusion que comme un tremplin pour l'emploi, et cela serait inacceptable. C'est pourquoi nous serons très attentifs au suivi de ce plan.

Nous pouvons donc conclure, monsieur le Président, que comme toujours, à côté de certains articles techniques de moindre importance, les dispositions budgétaires que ce projet comporte prouvent que ce sont des mesures ponctuelles qui veulent équilibrer un budget. On règle à la petite semaine, sans générosité, sans grande cohérence, les grands dossiers de notre société en crise que le gouvernement maintient dans un carcan qu'il s'est choisi. Ce ne sont pas les quelques points positifs, telles la prime d'adoption et l'allocation spéciale forfaitaire de chauffage aux bénéficiaires de revenus garantis, qui compenseront les insuffisances des dispositions budgétaires de ce projet. J'aimerais avoir confirmation du montant exact de cette allocation spéciale forfaitaire de chauffage qui interviendra en 1993. A ce propos, en effet, les chiffres que nous avons notés en commission ne correspondent pas à ceux repris dans le rapport. Pouvez-vous, monsieur le ministre, éclaircir ce point?

La sécurité sociale et son secteur chômage sont des instruments majeurs d'équilibre et de solidarité pour notre population confrontée à une conjoncture difficile. A ces instruments, manifestement, le gouvernement n'accorde pas un soutien adéquat.

Les écologistes ne peuvent le suivre dans cette voie. Ecolo et Agalev voteront donc contre ce projet. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Herzet.

Mme Herzet. — Monsieur le Président, en préalable, je voudrais signaler et déplorer les conditions intolérables dans lesquelles nous avons dû travailler à l'occasion de l'examen de ce projet de loi.

Plusieurs commissions se tenaient en même temps, sans discontinuer, et les membres devaient véritablement se livrer à une course d'obstacles et contre la montre, pour accomplir leur travail.

Quant aux différents ministres, ils faisaient antichambre en attendant leur tour. Ce jeu de chaises musicales est, à la limite, de l'indécence à leur égard.

D'importants documents, notamment l'introduction au budget du ministre de l'Emploi et du Travail, nous sont parvenus le lendemain du jour où le budget avait dû être voté à la cravache. Il en a d'ailleurs été de même pour le rapport, contrairement à ce qui avait été promis.

Et s'il fallait encore un exemple supplémentaire — je n'en fais pas grief au rapporteur, mais cela démontre simplement l'incroyable désordre dans lequel tout cela s'est passé — je citerais la page 21 du rapport où on lit que l'amendement 37bis est adopté alors qu'à la page suivante, on dit qu'il est retiré.

Cette façon de procéder n'est ni sérieuse ni responsable. Elle dessert l'efficacité, la crédibilité du travail parlementaire et empêche l'exercice du contrôle démocratique.

Il ne faudra plus, à l'avenir, compter sur le PRL pour se prêter à une telle comédie.

Je me suis par ailleurs réjouie d'entendre hier des membres d'un parti de la majorité proposer de revaloriser la fonction parlementaire en exigeant une présence et un travail actif au Parlement. Mais j'aime autant leur dire qu'ils auront fort à faire, et d'abord chez eux, car je tiens à rappeler — et c'est peut-être le plus grave — que des sections entières ont pratiquement été discutées dans l'indifférence totale de la majorité, qui était représentée seulement, en tout et pour tout, par quatre de ses membres.

Devant cette situation, l'opposition a préféré laisser la majorité, enfin en nombre après de multiples rappels, voter seule le budget de la section «Emploi et Travail».

J'aborderai maintenant la discussion générale en constatant que ce gouvernement est constamment dépassé par la réalité des faits: il lui faut deux lois-programmes sociales en moins de cinq mois, celle votée le 26 juin 1992 se révélant déjà insuffisante à rétablir l'orthodoxie budgétaire.

Il lui faut aussi une nouvelle loi-programme fiscale, ce qui en fera ainsi deux en moins de cinq mois, puisque la loi fiscale précédente date du 23 juillet.

Il est évident que le PRL ne votera pas cette nouvelle loi-programme qui s'inscrit dans l'augmentation intolérable de la pression fiscale. Je rappellerai les 170 milliards de charges nouvelles en six mois.

M. Seeuws, vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Mais je dois à l'objectivité de souligner certains éléments positifs de ce projet de loi, notamment:

— Les modifications apportées à la réglementation sur les allocations aux handicapés, étant entendu que la réforme proposée ne portera pas atteinte aux droits acquis.

— L'octroi d'une allocation forfaitaire de chauffage en faveur des plus défavorisés, pour compenser l'augmentation de la TVA sur le charbon.

— La prime d'adoption prévue pour les travailleurs salariés dont le montant de base s'élèverait à 18 331 francs.

A ce sujet, comme j'ai déjà eu l'occasion de le dire en commission, j'estime que l'équité la plus élémentaire commanderait d'étendre également cette prime d'adoption aux travailleurs indépendants, mais on ne semble pas y avoir pensé. L'amendement déposé en ce sens sera redéposé en séance publique.

— Le plan d'accompagnement des chômeurs en faveur d'un public «cible», les chômeurs de moins d'un an, notamment. Même s'il convient de noter que ce plan d'accompagnement est financé par une cotisation sociale des employeurs de 0,10 p.c. calculée sur la rémunération globale des travailleurs, il convient de souligner aussi qu'une prime compensatoire est heureusement prévue pour les employeurs qui embaucheront effectivement ces chômeurs.

— Un contrôle plus strict de l'octroi de l'aide sociale en faveur de certains immigrés, ce qui aura un impact positif sur les finances des CPAS et, par là même, sur les finances communales.

— En ce qui concerne les dispositions relatives à l'activité autorisée des pensionnés du secteur public, je suis sensible à l'aspect social que l'amendement du gouvernement tend à rencontrer, par exemple par l'assouplissement des règles en matière de pension de survie, ainsi qu'une amélioration certaine des dispositions actuelles applicables aux veuves et aux veufs.

Je suis heureuse de constater l'instauration de règles uniformes pour les bénéficiaires des différents régimes de pension — privé et public —, tout en regrettant amèrement la discrimination qui, une fois de plus, perdure dans ce domaine en ce qui concerne les indépendants.

M. Willockx étant parmi nous aujourd'hui, je tiens à lui dire combien j'ai apprécié l'esprit d'ouverture dont il a fait preuve en commission. En effet, s'il défend son projet de loi avec vigueur — ce qui est tout à fait normal —, il sait également écouter l'avis des intervenants. Je tiens, aujourd'hui, à le féliciter pour cette attitude.

Enfin, nous attendons avec intérêt de voir les résultats d'autres aspects de la loi-programme comme la création d'un poste de gestionnaire financier et d'une commission spéciale de placement auprès de l'Office national des pensions et la création d'un comité général de gestion pour le statut social des travailleurs indépendants.

Mais globalement, la même objectivité nous amène à regretter bon nombre de mesures négatives. Ainsi, le PRL ne peut accepter la généralisation du principe des «taxes récurrentes» instauré en système de gestion.

Je veux parler du maintien de la cotisation spéciale sur le chiffre d'affaires réalisé par les firmes pharmaceutiques qui devait, lorsqu'elle a été instaurée, être temporaire et qui, renouvelée pour 1993, devient probablement définitive.

Je veux également parler du maintien de la cotisation forfaitaire unique de 7 000 francs à charge des sociétés, sans tenir compte de critères économiques, sociaux ou de structure des sociétés concernées. Instaurée par la loi du 26 juin 1992, elle était,

de par l'article 85, limitée expressément dans le temps, à savoir jusqu'au 31 décembre 1992. Moins de cinq mois plus tard, elle devient, aux dires du même ministre, définitive!

Le PRL ne peut, par ailleurs, accepter la diminution de 11 milliards du crédit Maribel, ce qui veut dire que le montant ristourné aux entreprises a été réduit de moitié, puisqu'il passe de 15 à 7 milliards, la sécurité sociale supportant, quant à elle, 3,8 milliards de cette charge.

Plutôt que de prendre des initiatives indispensables en cette période difficile de conjoncture économique, le gouvernement crée, tout au contraire, des mesures néfastes, tant pour la protection de l'emploi que pour assurer la situation concurrentielle de nos entreprises, dans l'optique du grand marché européen, des mesures qui sont, selon les propos du ministre Moureaux, défensives et strictement budgétaires.

En ce qui concerne la politique des transferts en général, le PRL regrette que d'importants et systématiques transferts à l'intérieur du régime de la sécurité sociale finissent par faire perdre toute transparence à ce système. Il constate, en effet, que des prélèvements élevés se reproduisent d'année en année et il s'inquiète, par ailleurs, tout spécialement de l'importance de la somme « ponctionnée » cette année encore du boni présumé des allocations familiales, soit 13,850 millions, et ce au risque de handicaper tout projet potentiel, mais indispensable de politique familiale.

Quant au secteur des soins de santé, dont le déficit peut s'évaluer à vingt-cinq milliards pour cette année, il va sans dire que l'augmentation continue des dépenses dans ce domaine est extrêmement préoccupante et risque d'engendrer, à terme, une véritable catastrophe. En définitive, le PRL attend du gouvernement une réforme totale de la sécurité sociale pour à la fois empêcher sa faillite financière et lui permettre d'aider mieux les oubliés, les exclus, les victimes d'injustice. Les mesures préconisées dans ce projet de loi ne permettent pas de rencontrer cet objectif.

Je voudrais aussi aborder, brièvement, le problème des indépendants, car d'autres de mes collègues interviendront plus tard dans ce débat. Comme je l'ai souligné, pour l'ensemble des dispositions envisagées tout au long de ce chapitre, il apparaît très clairement que les indépendants sont, une fois de plus et une fois encore, les ignorés, les défavorisés, les grands perdants.

Les discriminations récurrentes, la dernière en date étant la non-réalisation du plan de rattrapage des pensions des travailleurs indépendants, qui ne sera effective qu'au 1er juillet 1994, sont injustifiées et injustifiables, inacceptables et inadmissibles.

Je tiens à mettre en garde le gouvernement, et je le fais calmement mais fermement: s'il ne prend pas, de toute urgence, ses responsabilités et des mesures positives pour laisser des chances de survie aux indépendants de ce pays — j'ose espérer à ce propos que le gouvernement belge ne sera pas complice du récent et catastrophique accord du GATT qui va entraîner la ruine de milliers d'agriculteurs qui sont aussi, faut-il le rappeler, des indépendants —, il va engendrer des situations dramatiques et irréversibles. Il devra alors faire face à un immense sentiment de désespoir, celui qui précédera la révolte!

Pour conclure, je voudrais rappeler qu'il y a un an, le gouvernement avait pour objectif prioritaire d'« apporter une réponse politique au nouveau défi de la société et aux nouveaux besoins des citoyens ».

Pour les raisons que je viens d'évoquer, avec ce projet, nous sommes, hélas, encore très loin du compte!

Les vrais grands problèmes actuels, les véritables inquiétudes fondamentales des citoyens quant à leur avenir, ne sont pas, ou si peu, ou si mal, rencontrés.

C'est pourquoi, ayant tenu à souligner, en toute objectivité, l'aspect positif de quelques trop rares dispositions, le PRL votera contre ce projet de loi. (*Applaudissements.*)

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1992-1993
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1992-1993

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Roo.

De heer De Roo. — Mijnheer de Voorzitter, het zich conformeren aan de normen van Maastricht heeft ertoe geleid dat voor de eerste keer een meerjarenperspectief is opgenomen in de begroting die wij overigens volgende week in openbare vergadering van de Senaat zullen behandelen. Door in diverse sectoren voor de kredieten een nominale nulgroei te hanteren, ontstaat er een enorme impuls voor wijzigingen in het beleid van een aantal departementen en beleidsdomeinen en voor responsabilisering.

Dit is bij uitstek het geval in de sociale zekerheid. Zo worden door deze sociale programmawet de toelagen aan de sociale zekerheid van de werknemers en zelfstandigen bevroren op 231 miljard frank.

In het licht van de wijzigende economische omstandigheden en de achteruitgang van de conjunctuur, wordt het bereiken van een financieel evenwicht in de sociale zekerheid een levensgrote uitdaging. De doelmatigheid van het systeem en de levensvatbaarheid ervan zullen zwaar op de proef worden gesteld in de komende jaren. De CVP-fractie wil ter zake mee verantwoordelijkheid op zich nemen, niet om de sociale zekerheid af te bouwen, maar om ze via herschikkingen sterker te maken voor de toekomst. Daar ligt precies het onderscheid tussen de visie van de christen-democraten en de benadering van liberalen van de PVV-VLD. De christen-democraten wensen selectieve maatregelen om het stelsel in stand te kunnen houden, niet om het naar Brits of Amerikaans model af te breken. Onze fractie is geen voorstander van een basisverzekering aangevuld met een privé-verzekering. Zo een keuze zou regelrecht leiden tot een sociale zekerheid met twee snelheden, waarbij een groep van de bevolking zich noodgedwongen tevreden moet stellen met een minimum aan bescherming en daardoor in de kortste keren in een bijstandstelsel terecht zou komen, terwijl de groep van goedgevoelden zou kunnen profiteren van allerlei vormen van privé-verzekering. Wij zijn geen voorstander van VLD-individualisme naar Amerikaans model, omdat dit niets gemeen heeft met solidariteit, noch met respect voor de menselijke persoon.

Dit gezegd zijnde, zijn wij niet blind voor de grote problemen zoals de uitgavenexplosie in de ziekteverzekering en de toenemende werkloosheid.

Na de goedkeuring van deze sociale programmawet zal de Senaat zich moeten buigen over de hervorming van de ziekteverzekering. De CVP-fractie is bereid om positief mee te werken aan een grondige hervorming van de wet op de ziekte- en invaliditeitsverzekeringen van 1963, die dertig jaar stand heeft gehouden. Omdat het voortbestaan van een betaalbare ziekte- en invaliditeitsverzekering naar Belgisch model zo levensbelangrijk en fundamenteel is voor honderdduizenden medeburgers, willen wij dit debat goed voorbereiden en rustig voeren.

Aan de regering wil ik namens mijn fractie alleszins drie waarschuwingen meegeven.

Ten eerste, de CVP-fractie wil dit fundamenteel debat niet op een drafje afhandelen.

Ten tweede, dit debat kan niet gekoppeld worden aan de goedkeuring van het Sint-Michielsakkoord, want het staat er totaal los van.

Ten derde, een loutere herstructurering van het RIZIV zal bepaalde mechanismen die hebben geleid tot een schandelijk kostenexplosie, geen halt toeroepen.

Wij moeten nochtans de kostenexplosie stoppen. Dat is trouwens ook de vaste wil van de minister van Sociale Zaken. Wij zijn voorstander van een echte financiële verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. De zorgenverstrekkers moeten beseffen dat therapeutische vrijheid niet gelijkstaat aan een ongeremd gebruik van RIZIV-gelden. De financiële verantwoordelijkheid van de individuele patiënten moet door het invoeren van een redelijk remgeld worden gestimuleerd en ook de ziekenfondsen moeten elk afzonderlijk worden geresponsabiliseerd.

De heer Mouton, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Ten vierde moeten de niet-objectief verklaarbare transfers in de ziekteverzekering systematisch worden weggewerkt. Dit staat in het regeerakkoord en daarom moeten de maatregelen die daarvoor in de verschillende regeringsconclaven reeds werden overeengekomen dringend worden uitgevoerd. De minister van Sociale Zaken kent de bekommernissen van de CVP-fractie over de ontsparing van de ZIV-uitgaven. Wij vertrouwen erop dat hij de passende maatregelen in het stelsel van de ziekteverzekering zal nemen. Hij zal in de CVP-fractie een kritisch maar waakzaam bondgenoot vinden.

Wij verwachten veel van het bezoek dat de commissie voor de Sociale Aangelegenheden van de Senaat weldra zal brengen aan de dienst van tegemoetkomingen aan gehandicapten. Zij zal ter plaatse *de visu* kunnen vaststellen op welke manier de dossiers van de mindervaliden worden behandeld en welke hinderpalen een snellere afhandeling van die dossiers in de weg staan. Het bezoek kan allicht leiden tot concrete oplossingen voor de moeilijkheden die zich blijkbaar reeds jaren in deze dienst voordoen. Wij hechten aan deze problematiek groot belang, want het gaat hier om een groep zwakke medeburgers.

Naast het stoppen van de uitgavenexplosie in de ziekteverzekering moet onze energie en aandacht op de eerste plaats gaan naar de tewerkstelling. Dit moet werkelijk de topprioriteit worden. Recente cijfers bevestigen immers een onrustwekkende evolutie van de werkloosheid ingevolge een sterke economische recessie. Vooral de vrouwelijke werkloosheid neemt toe, maar de jongste maanden blijkt ook de mannelijke werkloosheid veel gevoeliger op de conjunctuur te reageren. Jongeren ondervinden opnieuw grote moeilijkheden op de arbeidsmarkt. De langdurig werklozen geraken steeds moeilijker opnieuw in het beroepsleven geïntegreerd. Binnen de jeugdwerkloosheid wordt de harde kern gevormd door de « risicogroepen » van de vrouwen en de laaggeschoolden. Werklozen met een studieniveau van maximum lager middelbaar onderwijs vertegenwoordigen bijna 70 pct. van het totaal aantal langdurig werklozen. Werkgevers stellen om begrijpelijke redenen hoge eisen qua opleidingsniveau, waardoor de laaggeschoolden uiteraard minder kansen op aanwerving krijgen.

Het bereiken van een interprofessioneel akkoord 1993-1994 moet de aanzet bieden voor sectoriële akkoorden waarbij de beveiliging van de werkgelegenheid opnieuw de topprioriteit wordt. Wij vragen dat de minister van Tewerkstelling en Arbeid, of een andere minister die aan deze vergaderingen met de sociale partners zal deelnemen, uitleg zou verstrekken over het bereikte interprofessionele akkoord.

Graag had ik een antwoord gekregen op volgende vragen. Hoeveel middelen zijn nog beschikbaar in het Tewerkstellingsfonds? Wat is de geraamde kostprijs van het interprofessioneel akkoord 1993-1994? Hoe kan de minister bereiken dat de sectoriële akkoorden vooral tewerkstellingsakkoorden zullen zijn? Wanneer zal het aangekondigde driepartijenoverleg over de werkgelegenheid plaatshebben?

De CVP verwacht veel van de toepassing van het begeleidingsplan voor werklozen. Zij rekent erop dat het samenwerkingsakkoord met de Gewesten goede resultaten zal hebben. Het principe dat de werkloosheidsverzekering slechts een vervangingsinkomen waarborgt aan wie onvrijwillig werkloos is, maar beschikbaar voor de arbeidsmarkt, dient zonder meer te worden gehandhaafd. Wij schrikken er niet voor terug sommigen op hun plichten te wijzen en wij brengen hulde aan de moedige houding die mevrouw Miet Smet in deze aangelegenheid in de loop van de vorige maanden heeft aangenomen. Onze fractie rekent erop dat nieuwe samenwerkingsverbanden tussen de federale overheid en de Gewesten zullen leiden tot een actief en dynamisch tewerkstellingsbeleid. Ik herhaal dat onze fractie de tewerkstelling vanaf nu ondubbelzinnig een centrale plaats wil geven op de politieke agenda.

Deze sociale programmawet bevat enkele vernieuwingen die de basis zijn voor de omvorming van het sociaal statuut van de zelfstandigen tot een sociaal aanvaardbare verzekering.

Ten eerste wordt het minimumpensioen van de zelfstandigen opgetrokken tot het gewaarborgd inkomen voor bejaarden. Bovendien worden de bedragen van het minimumpensioen er definitief en automatisch aan vastgekoppeld.

Ten tweede worden nieuwe structuren opgezet om het financieel evenwicht in de sociale zekerheid der zelfstandigen duurzaam te herstellen. Participatie in het beheer van het stelsel door de betrokkenen, wat moet leiden tot een verantwoordelijkheidsbesef, en een eenvormige toepassing van de wetgeving zijn de twee leidraden die ons tot het financieel evenwicht moeten brengen. Een algemeen beheerscomité, samengesteld uit leden van de belanghebbende professionele organisaties en vertegenwoordigers van de betrokken ministers en administraties, wordt opgericht. Het moet een forum worden waar de minister van Middenstand overleg pleegt over de ontwikkeling en de responsabilisering van het sociaal instituut, daarbij rekening houdend met de noden en verwachtingen van de zelfstandigen. Bovendien kan het comité bepaalde herverdelingen tussen de verschillende sectoren tot stand brengen ten einde het evenwicht in het stelsel te bewaren en kan het optreden als een ombudsdienst voor problemen van algemene aard in verband met toepassing van het sociaal statuut van de zelfstandigen.

Een andere maatregel om het financieel evenwicht te herstellen situeert zich aan de inkomstenzijde. Sommige verzekeringskassen blijken een lakse inningspolitiek van achterstallige bijdragen te voeren. Tegen deze concurrentievalsende en budgettaire gevaarlijke praktijken zal de bevoegde minister, samen met het beheerscomité, kunnen optreden. Een correcte en regelmatige inning van de bijdragen is een eerste vereiste voor de financiële sanering van het stelsel in het bijzonder en voor de sociale zekerheid in het algemeen. Niet alleen verloopt de inning van de bijdragen op een subjectieve manier, ook het verlenen van vrijstellingen voor deze bijdragen gebeurt communautair niet op een eenvormige wijze. De sociale programmawet centraliseert die bevoegdheid en voorziet in de oprichting van één commissie, die de aanvragen afhandelt ongeacht of de vraag in het Nederlands, in het Frans of in het Duits werd gesteld.

Ter uitvoering van het regeerakkoord, dat poogt om het vreemdelingenbeleid en de sociale hulpverlening meer op elkaar af te stemmen, wordt door deze sociale programmawet een einde gemaakt aan bepaalde misbruiken van kandidaat-vluchtelingen en illegale vreemdelingen. De huidige wetgeving vertoonde lacunes, waardoor soms handelingen werden toegelaten die als onrechtvaardig worden aanzien. Zo kon elke vreemdeling, ook al verbleef hij op illegale wijze in België, aanspraak maken op een uitkering van het OCMW. Soms werd door middel van meervoudige inschrijvingen hulp verkregen via verschillende OCMW's. Financiële steun van het opvangcentrum, enerzijds, en van het OCMW, anderzijds, kon worden gecumuleerd. Door de sociale programmawet wordt hieraan op sociaal verantwoordelijke wijze paal en perk gesteld. Iedereen die het OCMW om hulp verzoekt, wordt door middel van een nummer geïdentificeerd. Dit nummer wordt doorgespeeld aan het ministerie van Binnenlandse Zaken. Deze procedure vereenvoudigt de opvolging van het dossier. Cumulatie tussen de verschillende systemen van hulpverlening wordt afgeschaft en de hulpverlening wordt stopgezet zodra het bevel om het land te verlaten is betekend. Voorts worden de kosten voor rapatriëring eveneens beschouwd als hulpverlening.

Door deze programmawet worden voor de personeelsleden van de openbare sector een aantal belangrijke verbeteringen en vereenvoudigingen aangebracht aan de recente wetgeving op de toegelaten arbeid voor gepensioneerden. Deze regeling werd ingevoerd bij koninklijk besluit en is van kracht vanaf 1 januari 1993 in de stelsels van de loontrekkenden en van de zelfstandigen. Door deze programmawet worden dezelfde maatregelen uitgebreid tot de gepensioneerden in openbare dienst. Dit komt vooral weduwen en weduwnaars sterk ten goede. Ik wens de minister van Pensioenen geluk met dit ontwerp.

Het wetsvoorstel inzake toegelaten arbeid voor de gerechtigden op een overlevingspensioen dat in maart 1992 onder andere door de heer Gaston Geens werd ingediend, heeft blijkbaar inspirerend gewerkt. Het heeft de minister aan het denken gezet en heeft tot een eerste goed resultaat geleid.

De nieuwe regeling die van toepassing is vanaf 1 januari 1993 betekent een aanzienlijke verbetering omdat zij veel eenvoudiger is en geldt voor alle groepen van gepensioneerden: werknemers, zelfstandigen en ambtenaren. Bovendien zijn de regels voor de drie groepen gelijk.

Het wetsvoorstel-Geens had echter eveneens tot doel om weduwen en weduwnaars een beroep te laten uitoefenen met behoud van hun pensioen. De betaling van het pensioen wordt immers pas vanaf een bepaalde grens geschorst terwijl de huidige wetgeving het recht op pensioen in het gedrang brengt. De betrokkene zal aldus een kapitaal kunnen opbouwen dat kan worden aangesproken bij het bereiken van de pensioenleeftijd, of wanneer de weduwe of de weduwnaar voor bijkomende kosten staat zoals hogere studies van de kinderen of het bouwen van een eigen woning. Het verheugt ons dat minister Willockx een eerste belangrijke stap heeft gedaan.

Om tegemoet te komen aan het advies van de Raad van State wordt de minister gevraagd om vóór 1 januari 1994 een verbeterde versie aan het Parlement voor te leggen. Tot die datum blijft de huidige versie van toepassing.

Tot besluit wijs ik erop dat de CVP-fractie eens te meer haar volle verantwoordelijkheid opneemt. Wij mogen ons geen begoochelingen maken: de toepassing van het wetsontwerp zal niet pijnloos verlopen, maar de maatregelen zijn nodig om dit monument van de sociale zekerheid ongeschonden door een moeilijke periode te loodsen. Door het financieel evenwicht in de sociale zekerheid te behouden, kunnen we de uitgaven beheersen en zo de toekomst van de sociaal-gerechtigden veilig stellen. Het hoofddoel van de sociale programmatie is dus zorgen voor het zo noodzakelijke financiële evenwicht. Wij werken daaraan graag mee, nu... om morgen ruimte te scheppen voor een sociaal-zekerheidsstelsel dat ook in de storm van problemen veroorzaakt door de veroudering van de bevolking overeind zal blijven als één der besten ter wereld. Dat is dan ook de hoofdreden waarom de CVP-fractie het ontwerp zal goedkeuren. *(Applaus.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Maximus.

Mevrouw Maximus. — Mijnheer de Voorzitter, toen wij, nog zeer recentelijk, in dit halfroond bij meerderheid het Verdrag inzake de Europese Unie hebben goedgekeurd, hebben wij, aansluitend trouwens bij de regeringsverklaring, impliciet geaccepteerd dat de regering een reeks maatregelen zou nemen die het intern evenwicht van de sociale zekerheid moeten bewerkstelligen.

Wij wisten dat dit geen gemakkelijke opdracht zou zijn omdat de sanering niet door een hogere rijkstoelage kon geschieden. Jammer genoeg is de opdracht nog bemoeilijkt door een stijging van het aantal werklozen, een aanzienlijke budgetoverschrijding in de sector gezondheidszorgen van de verplichte ziekteverzekering en een zorgwekkende toename van het aantal personen dat aanspraak maakt op een tegemoetkoming in het stelsel van de mindervaliden.

Het heeft dus heel wat vindingrijkheid gevraagd om maatregelen uit te werken die niet cumulatief zijn met de na de budgetcontrole goedgekeurde maatregelen, zodat niet steeds dezelfde sociaal-verzekerden en gehandicapten worden getroffen, en tegelijkertijd correcties aan te brengen waar dat nodig is gebleken, zoals bijvoorbeeld in de pensioensector. De SP-fractie heeft de maatregelen in de bevoegde commissies goedgekeurd, niet omdat wij ze allemaal toejuichen, maar omdat wij de noodzaak ervan inzien in het kader van de Europese ontwikkelingen. Wij willen ons land een reële kans geven om in het Europa van morgen een rol te blijven spelen en ons sociaal zekerheidsstelsel in stand te houden, dat inderdaad, zoals een vorige spreker reeds heeft verklaard, model kan staan in de gehele wereld. Vooral deze laatste bekommernis noopt ons dieper in te gaan op een aantal punten van het ontwerp van wet houdende sociale en diverse bepalingen. Het merendeel van de artikelen werd naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden verwezen en er werden vier vergaderingen aangewijd.

Vooraf maak ik echter van de gelegenheid gebruik als voorzitter van deze commissie aan alle commissieleden mijn erkentelijkheid te betuigen voor de efficiënte wijze waarop de werkzaamhe-

den, ondanks de zeer drukke agenda, zijn verlopen. De onderlegdheid van de commissieleden in de diverse materies die wij moesten behandelen zorgde ervoor dat iedereen perfect wist waar het om ging zodat een constructieve dialoog met de betrokken ministers tot stand kon komen. Dit leidde tot een gestructureerd debat en duidelijke standpunten en conclusies.

Ik wilde dit maar even beklemtonen omdat dit aspect van de parlementaire werkzaamheden jammer genoeg te weinig aan bod komt. Dit als inleiding tot het probleem waarop ik iets dieper wilde ingaan: de blijkbaar onbeheersbare uitgavenstroom in de sector gezondheidszorgen van de verplichte ziekteverzekering, die de jongste jaren omzeggens nooit uit de actualiteit is geweest. Over deze sector zijn massa's vellen papier volgeschreven en desondanks slagen weinigen erin zich een juist beeld te vormen van de oorzaken van de sinds enkele jaren aanhoudende conflicten tussen de partners die wettelijk geroepen zijn samen, en ik leg de nadruk op dit woord samen, een kwalitatief hoogstaand maar ook toegankelijk en betaalbaar systeem van gezondheidszorg, uit te bouwen ten bate van de hele bevolking.

Bij mijn weten wordt over geen enkel onderwerp zoveel verkeerde informatie verspreid als over onze ziekteverzekering. In geen enkele materie staan mensen, die nochtans dezelfde doelstellingen nastreven, zo diametraal tegenover elkaar dat de dialoog totaal onmogelijk wordt, als in de sector gezondheidszorg van de ziekteverzekering. Getuige daarvan de scheldkannonade op de Staten-Generaal van de Syndicale Artsenkamers, waarover de pers, die ondertussen toch al wat gewend is, terecht de wenkbrouwen heeft gefronst. Dit is duidelijk niet de wijze waarop efficiënte, realistische, maar ook gerechtvaardigde en eerlijke maatregelen tot stand komen. Ik blijf ervan overtuigd dat een evenwichtige sanering van de sector gezondheidszorgen mogelijk blijft op voorwaarde dat de messen worden opgeborgen en een beschaafd en eerlijk gesprek de onwaardige scheldpartijen vervangt.

Wij beschikken vandaag over instrumenten die toelaten een perfecte analyse te maken van de oorzaken van de budgetoverschrijdingen. Wij hopen dat de aangekondigde structurele aanpassingen aan de beheersorganen van het RIZIV zullen toelaten deze instrumenten ook in het beleid aan te wenden.

De jongste jaren zijn ook maatregelen getroffen tegen de commercialisering van de sector die verantwoordelijk is voor een belangrijk deel van de abnormaal gestegen uitgaven, met name de klinische biologie. Iedereen is zich ervan bewust dat het steeds groeiend aantal zorgverstrekkers in een stelsel van vrijheid van therapie de druk op de ketel zo groot maakt dat die ieder ogenblik kan ontploffen. Elkaar de schuld in de schoenen schuiven voor de toestand waarin de ziekteverzekering verkeert, lost niets op. Ook ongegronde en ondoordachte aantijgingen brengen geen aarde aan de dijk.

Een beetje cijferwerk heeft trouwens een ontvenderend effect en maakt komaf met een aantal stellingen die meestal met veel overtuiging en vooral veel demagogie aan de man worden gebracht en op grond waarvan bijvoorbeeld de hoge globale consumptie van leden van een bepaald ziekenfonds wordt verklaard. Ik heb mij de moeite getroost eens na te rekenen wat de verhouding is van het aantal in rekening gebrachte raadplegingen van algemeen-geneeskundigen ten aanzien van het ledenaantal van elk ziekenfonds afzonderlijk. Ik heb speciaal deze verstrekking genomen omdat zij enkel wordt beïnvloed door het gedrag van de patiënt zelf.

De Christelijke Landsbond die 45,55 pct. van de bevolking verzekert, boekt 47,30 pct. van de uitgaven; de Neutrale Landsbond met een ledenaantal van 4,38 pct. van het totaal is goed voor 4,16 pct. van de uitgaven; de Socialistische Landsbond met 28,82 pct. van de leden boekt 28,73 pct. van de uitgaven. Het gaat hier om verstrekkingen waarvoor de patiënt, en hij alleen, het initiatief neemt. Wat blijkt? Er is niets aan de hand. Het verbruik loopt parallel met het aantal leden.

Wordt het gecumuleerd deficit van de Socialistische Landsbond, waarover zo veel wordt gesproken, dan verklaard door het feit dat hij in grotere mate gebruik maakt van de derdebetalersregeling en daardoor het verbruik zogezegd aanmoedigt? Onmogelijk, want van de zes landsbonden blijkt hij procentueel

het tweede laagste te scoren voor het aantal volgens deze regeling betaalde verstrekkingen. Dit voorbeeld bewijst dat in deze sector veel te veel oordelen, veroordelingen en vooral verdachtmakingen worden uitgesproken zonder enige grond en zonder enige vorm van proces.

Zo heb ik ook nog steeds niet begrepen waarom de derdebetalersregeling als de oorzaak van alle kwaad wordt beschouwd. Zonder te pleiten voor de veralgemeende toepassing van deze rechtstreekse afrekening tussen de zorgverstreker en de ziekenfondsen wil ik toch even laten opmerken dat een bij conventie geregeld derdebetalerssysteem met termijnen voor de indiening van de rekeningen waaraan een gewaarborgde betalingstermijn is gekoppeld, toelaat maand na maand de evolutie van de uitgaven te volgen, wat in het stelsel van de contante betaling niet het geval is vermits het lid twee jaar de tijd heeft om zijn verzekerings-tussenkomen bij zijn ziekenfonds op te eisen.

Maar er is meer. De volgens de derdebetalersregeling afgerekende ereloonnota's laten ook toe maandelijks profielen te maken van de individuele verstrekkers en voorschrijvers, wat toelaat de budgetoverschrijdingen via een snel ingrijpen van de bevoegde controlediensten in de loop van het jaar reeds gedeeltelijk te voorkomen en ze alleszins te verhalen op degenen die de vrijheid van therapie op een onverantwoorde manier toepassen. Deze formule is zeker te verkiezen boven lineaire ingrepen op de ereloonbetalingen die — dat is in het verleden terecht aangeklaagd — de eerlijke zorgverstrekkers straft en de grote producenten voor een stuk buiten schot laat.

Waarom dit omstandig pleidooi in de algemene bespreking voor een staakt-het-vuren in de sector? Waarom dit pleidooi voor objectiviteit en verantwoordelijkheidszin? Ik werd gisteren getroffen door een uitspraak van minister Wathelet in de commissie voor de Justitie: « Les mœurs font de meilleurs citoyens que les lois. »

Deze regel geldt ook voor de sociale zekerheid en de ziekteverzekering: door het voortdurend bijsturen en verstrengen van de wetgeving alleen zullen wij er nooit in slagen de uitgaven voor gezondheidszorgen in toom te houden.

Wij hebben gekozen voor de vrijheid van therapie, voor een liberaal stelsel. Dat stelsel vereist echter dat er enkel verzorging wordt verstrekt wanneer het nodig is en dat bij de keuze van de behandelingsmethode ook de kostprijs als beoordelingselement in aanmerking wordt genomen. Alleen een consequent toegepaste beroepsethiek kan in dit stelsel uitwassen voorkomen.

Zolang dit niet gebeurt, zal er ook geen ruimte zijn om een echt en afdoend beleid te voeren in de andere sectoren van de maatschappelijke zekerheid, noch in de gehandicaptensector, noch in de bijkomende sectoren waar mensen via toelagen in hun bestaan moeten voorzien. Zolang wij om zuiver budgettaire redenen miljarden uit de andere stelsels en uit de staatskas in deze ogenschijnlijk bodemloze put blijven storten, zal ook een kindvriendelijke gezinspolitiek een wensdroom blijven.

Mijnheer de minister, de SP-fractie hoopt dan ook dat u — en met u alle burgers van ons land — van een open conflict met de artsen en tandartsen bespaard blijft en dat bij de jaarwisseling de redelijkheid het wint op de demagogie.

Ais wij erin slagen een definitieve sanering in de ziekteverzekering uit te voeren, zullen wij de enorme uitdagingen kunnen aangaan waarmee wij in de volgende jaren in de Europese Unie zullen geconfronteerd worden. Er zijn echter ingevolge de demografische ontwikkelingen een aantal structurele wijzigingen nodig in de financiering van de verschillende takken van de sociale zekerheid, willen wij dit systeem behouden als een voorbeeld van de verdeling van de vruchten van onze welvaart tussen alle burgers.

Het is duidelijk dat op dit ogenblik de prioriteit moet gaan naar het tewerkstellingsbeleid. Een collega zal hierop in de loop van het debat nog dieper ingaan. Het tewerkstellingsbeleid is de sleutel voor de instandhouding van onze maatschappelijke zekerheid. Wij vertrouwen er dan ook op dat de regering van dit punt een topprioriteit maakt. De regering zal trouwens ook op de SP-fractie kunnen rekenen om het stelsel van de sociale zekerheid in ere te herstellen en te laten gebruiken door diegenen voor wie het is opgebouwd. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Ulburghs.

De heer Ulburghs. — Mijnheer de Voorzitter, de normen die worden opgelegd in het Verdrag van Maastricht zullen zeker zwaar aankomen bij de maatschappelijk zwakkeren. Daarom is het ook belangrijk dat wij aandacht schenken aan de herverdeling van de lasten. De lasten moeten bij voorkeur op de sterkste schoulers worden gelegd. Zij kunnen een stevig draagvlak bieden.

De sociale zekerheid in ons land is een monument. Zij staat model voor het sociaal stelsel dat wordt opgebouwd in de Europese Gemeenschap. Het stelsel van de sociale zekerheid is echter gemaakt voor en door de zwaksten. Een beschaving moet worden beoordeeld op de aandacht die zij schenkt aan de zwaksten en aan de marginalen in de samenleving, die zich zelf niet kunnen verdeedigen, die zelf niet de middelen hebben om te overleven, maar het moeten hebben van de solidariteit.

In dit kader moeten wij oog hebben voor de reserves die in het verleden in verschillende sectoren werden opgebouwd. Ze kunnen niet zomaar worden overgeheveld, maar mogen enkel in geval van noodsituaties worden gebruikt. De reserves zijn het resultaat van de bijdragen van de sociaal verzekerden in die sector en van de solidariteit die daarbij heeft gespeeld. Wanneer reserves worden overgeheveld, moeten degenen die ze mee hebben opgebouwd worden geïnformeerd en moeten zij daar ook actief bij betrokken worden. Onderlinge solidariteit is inderdaad aangewezen, maar mag niet leiden tot benadeling van de ene of de andere sector. Ik denk hier bijvoorbeeld aan de kinderbijslag. De transfers moeten in alle duidelijkheid en openheid gebeuren. Zij mogen het stelsel van de sociale zekerheid niet nog meer ondoorzichtig en bureaucratisch maken, want dit leidt tot corporatistische spanningen tussen de verschillende categorieën van sociaal verzekerden.

Mijnheer de Voorzitter, wij moeten ons hoeden voor een eventuele jacht op werklozen. In een periode van laagconjunctuur stijgt de werkloosheid en groeit ook de argwaan ten opzichte van de zwaksten. De minstgeschoolden vallen meestal eerst uit de boot. Ik denk hierbij aan de vrouwen, de 50-plussers, de migranten, de werknemers in de industriële sectoren met name de mijn-, de scheeps- en metaalbouw, de glasverpakkingen- en de textielnijverheid. De minstgeschoolde werklozen moeten worden opgevangen via een op regionaal en nationaal vlak gecoördineerde en versterkte opleiding. Op regionaal vlak werden reeds goede pogingen gedaan op het gebied van de beroepsopleiding van kansarme werklozen. Ook andere dan overheidsinstanties moeten worden aangemoedigd om bijzondere aandacht te besteden aan de zwakke en laaggeschoolde werklozen. Ik denk hierbij aan privé-initiatieven zoals de buurtwerken. Alhoewel deze onder de bevoegdheid vallen van de regio's, zouden zij toch ook moeten kunnen rekenen op steun via de Maribel-operatie die de creatie van nieuwe arbeidsplaatsen moet aanmoedigen. Het voorstel van minister Smet om 15 pct. van de kosten ten laste te leggen van de tewerkstellingsorganisaties kan een grote weerslag hebben op de initiatieven inzake opleiding en jobscreatie. Deze initiatieven liggen financieel gezien vaak moeilijk en zouden nog minder overlevingskansen krijgen.

Het scheppen van jobs is natuurlijk van zeer groot belang. Werklozen moeten vaak het verwijt horen dat ze zelf schuld hebben aan hun situatie. Soms is dat waar, maar meestal gaat dit verwijt niet op. De grootste groep van werklozen zijn mensen met een lage opleiding of mensen die al te oud zijn voor de arbeidsmarkt. Vanaf 40 jaar wordt het moeilijk om nog werk te vinden. Werklozen, vooral werkloze migranten, worden als de zondebok aangewezen, zelfs soms door hun eigen familie.

Voor de opvang van werklozen kan een operatie als Maribel nochtans zeer belangrijk zijn. De regering heeft de Maribel-bijdragen gehalveerd en het systeem uitgebreid tot het personeel van de rusthuizen. Ik meen dat Maribel ook moet worden uitgebreid tot de KMO's en de kleine bedrijven die zorgen voor een intensieve tewerkstelling en aldus belangrijk zijn voor hun streek. Bovendien maken deze bedrijven hun regio economisch minder kwetsbaar mochten grote bedrijven (MNO's — multinationale ondernemingen) de regio verlaten. Maribel zou ook moeten gelden voor ecologisch gerichte bedrijven. Het spreekt vanzelf dat er nood is aan controle, want er zijn er altijd — vooral de sterksten

— die de reglementering willen omzeilen. Er is ook nood aan een evaluatie waaruit moet blijken of er inderdaad jobs bij zijn gekomen.

De toekenning van een verwarmingstoelage aan gepensioneerden juichen wij toe. Door de vergrijzing van de bevolking versmalt echter het financiële draagvlak van de bevolking. Daarom is het belangrijk te streven naar een harmonisering van de pensioenstelsels. Ik weet dat de meningen hierover uiteenlopen, maar is het niet zo dat wij in onze oude dag allemaal gelijk zijn, net zoals we gelijk zijn voor de dood. Ik dring dus nogmaals aan bij de beleidsverantwoordelijken op een harmonisering van de pensioenstelsels, gebaseerd op solidariteit.

Tenslotte wil ik nog wijzen op de mogelijkheden van gepensioneerde senioren. Hun haren zijn wel grijs, maar ze beschikken ook nog over grijze materie, ervaring en *know-how* die ze kunnen aanwenden voor de opleiding van jongeren, wat de werkgelegenheid ten goede kan komen. Dat kapitaal mag niet verloren gaan. Kortom, over ons stelsel van sociale zekerheid moet eens grondig worden nagedacht en men mag zeker niet de meeste lasten op de zwakste schouders leggen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Taminiaux.

M. Taminiaux. — Monsieur le Président, mon intervention s'attachera à dégager les considérations, essentielles à mes yeux, qui sous-tendent la philosophie du projet qui nous est présenté.

A ce sujet, en peu de temps on peut dire beaucoup de choses. Je tiens à mettre l'accent sur trois caractéristiques fondamentales du projet: il est équilibré, il poursuit une recherche de justice sociale et il contribue à préserver les régimes de sécurité sociale. Je m'efforcerai donc de démontrer ces trois points.

Les difficultés budgétaires que nous connaissons et le contexte socio-économique défavorable dans lequel nous vivons appellent les responsables politiques à prendre des décisions qui ne sont ni faciles ni agréables pour assurer une protection sociale qui, quoi qu'on en dise, est toujours enviée par-delà nos frontières. Ces décisions doivent être prises non seulement pour aujourd'hui, mais aussi, et surtout, pour demain.

Chacun sait que des efforts doivent être consentis par l'ensemble de la population, mais en tenant compte de la capacité contributive de chacun. Il serait trop injuste de ne solliciter que les travailleurs sans demander un effort aux employeurs. Sur ce point, le projet me paraît équilibré. D'un côté, on notera, à titre d'exemple, des mesures souvent correctrices comme la suppression de doubles indexations, la réglementation du cumul d'allocations ou du travail autorisé aux pensionnés, ainsi que l'instauration d'un ticket modérateur pour certaines prestations effectuées dans le cadre des cures thermales.

Dans l'autre plateau de la balance, citons notamment la diminution de 11,4 milliards du crédit Maribel octroyé aux entreprises, le maintien de la taxe de 2 p.c. sur le chiffre d'affaires de l'industrie pharmaceutique frappant les médicaments remboursables sur le marché belge. Il est évident que la préoccupation de répartir les efforts de manière équilibrée est rencontrée.

La deuxième caractéristique que je soulignais est le fait que malgré une conjoncture que je qualifierai de négative, le projet contient, malgré tout, des mesures positives qui tendent vers une meilleure justice sociale. Je pense à la prime d'adoption qui met sur un même pied d'égalité les parents qui ont pu mettre au monde un enfant et ceux qui ont dû recourir à l'adoption. Je pense aussi à l'allocation de chauffage destinée à compenser l'augmentation du taux de TVA sur le charbon et qui est octroyée aux bénéficiaires du revenu minimum garanti aux personnes âgées. Je pense encore à la majoration du montant des abattements permettant d'octroyer une allocation aux handicapés travaillant en atelier protégé.

Je tiens ici à parler également du plan d'accompagnement des chômeurs. Selon certains, ce plan conduira plus rapidement à l'exclusion du droit aux allocations de chômage tandis que, selon d'autres, il peut déboucher sur l'exercice d'un travail après une formation adéquate. Je considère qu'il s'agit d'un véritable défi mais on ne peut cependant ignorer que tant que l'offre d'emploi baisse, le chômage ne peut qu'augmenter. Ce plan d'accompagne-

ment des chômeurs, appliqué selon des règles soigneusement étudiées qui collent à la peau du chômeur, et donc vraiment individualisé, peut déboucher sur une valorisation importante pour le chômeur. J'ajoute que les opérateurs économiques doivent être les premiers interpellés quant aux possibilités d'embauche offertes par le plan.

J'en viens maintenant à la troisième caractéristique: la préservation des différents régimes de sécurité sociale. Je pense surtout au secteur des soins de santé qui concerne un droit fondamental et dont le déficit continue à s'emballer. Je pense aussi au secteur des indemnités.

Comme les années précédentes, des transferts doivent être opérés pour garantir leur financement, de même que celui de la sécurité sociale en général. Il conviendra qu'à l'avenir, des mesures organiques soient prises en cette matière. C'est ainsi que le secteur des allocations familiales, le Fonds des accidents du travail et le Fonds des maladies professionnelles y contribuent régulièrement.

Soulignons, dans cet esprit, que les 11,4 milliards de réduction de Maribel seront versés à l'ONSS, ce qui contribuera à rendre le fonctionnement de la sécurité sociale plus opérationnel.

Faut-il aussi mettre en exergue que l'Office national des pensions pourra engager un gestionnaire financier et compter sur une commission spéciale pour placer ses fonds de manière judicieuse avec, bien entendu, l'assentiment du comité de gestion? Voilà donc encore une mesure qui témoigne de la volonté du gouvernement de maîtriser et de sauvegarder un des régimes essentiels de la sécurité sociale.

Monsieur le Président, messieurs les ministres, chers collègues, je vous ai fait part en quelques minutes de mon sentiment sur les trois axes qui ont guidé ma réflexion, mais nous aurons certainement l'occasion d'y revenir lors de la discussion du budget.

Nous aborderons également ces problèmes à l'occasion de la discussion du projet de réforme de la loi de 1963, annoncé pour le début de l'an prochain par le ministre des Affaires sociales. Avant même d'être publié, ce projet a déjà alimenté nos débats en commission.

Cela dit, le groupe socialiste approuvera le présent projet de loi sociale en raison de son caractère équilibré, de son souci de justice sociale et de sa contribution à la préservation des régimes de sécurité sociale. Dans cet esprit et en cette matière, nous disons que nous sommes déjà prêts à affronter les débats de demain. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken. — Mijnheer de Voorzitter, de Raad voor de reclame staat op zijn achterste poten. In dure advertenties wordt aangekondigd dat het verbod op tabaksreclame een regelrechte aanslag betekent op het informatierecht. Toch wil ik hier nog meer op de tenen trappen van degenen die van advertenties leven en voorstellen om voortaan ook regeringsadvertenties te verbieden, tenzij de helft van de advertentieruimte wordt besteed aan de vermelding: deze meerderheid, deze regering schaaft de gezondheid.

Deze regering schaaft op de eerste plaats de Vlaamse gezondheid. Het belgisch bankroet wordt immers door Wallonië als een verwaarloosbaar neveneffect aangenomen. De geldstromen naar Wallonië, die Vlaanderen verder verarmen, moeten onbeperkt blijven bestaan. Wallonië legt de lat enkel gelijk in de uitgavenhoogte. De bestedingen gaan verder, de betaling van het sociale-zekerheidsdeficit wordt verder verzekerd middels afroaming van Vlaamse arbeid.

De belgische regering, voorgezeten door een eerste minister wiens naam verdacht veel gelijkenis vertoont met het Waalse wapenschild, schotelt ons nu een programmawet voor die niet bespaart inzake sociale zekerheid. Zolang de inkomensparadox voortduurt, die erin bestaat dat Vlamingen, na staatsafroaming, een kleiner besteedbaar inkomen overhouden dan Walen; zolang die inkomensparadox voortduurt, zolang Vlaanderen dus geld blijft ophoesten, zal Wallonië «belgië» blijven verdedigen. Zodra echter de lat op de hoogte van de eigen inkomsten wordt gelegd, zodra dus de onverklaarbare geldstromen ophouden, zodra de eenrichtingssolidariteit een einde neemt, zal «belgië» door Wallonië worden afgewezen.

Vlaanderen zou hier Wallonië kunnen voor zijn. Zelfs in deze oerdegelijke belgische Senaat, zouden Vlamingen hun eigen volk kunnen vertegenwoordigen. Indien de onderdanigheid aan de eerste minister, doelwachter van Club Laken, zou worden vervangen door het luisteren naar de mandaterende kiezer, zouden Vlamingen zich ook hier als Vlamingen gedragen.

De kasteelgesprekken over de begroting 1992, de kasteelgesprekken over de begroting 1993, de kasteelgesprekken over de aanpassingen aan de begroting, en de kasteelgesprekken over deze programmawet, werden zeer bewust achter gesloten deuren gevoerd. Omdat de Vlaamse pers niet meespeelde, althans niet in de aanvangsperiode, met het hoerasfeertje dat deze regering ten toonspreidde. Het is een hoerasfeertje dat alvast inzake deze programmawet volkomen misplaatst is.

Ik zal me niet bezighouden met het uitspitten van punten en komma's uit deze wet. Het zou immers neerkomen op een node-loos rekken van deze besprekingen, terwijl het stemgedrag van de meerderheid reeds lang werd opgelegd. Enkele vaststellingen zullen volstaan om mijn afwijzing en die van het Vlaams Blok te verduidelijken.

Het stelsel van de sociale zekerheid, dat mensen in problemen toch toelaat deel te nemen aan het welvaartsgebeuren, komt zeker in problemen. De onthutsende stijging langs de uitgavenzijde, die de voorbije jaren steeds groter wordt, is zeker alarmerend. Het zijn niet de vakbondsvrienden van deze regering die hun ministers ertoe zullen aanzetten om te snoeien aan de uitgavenzijde.

Berekende de minister reeds welke besparingen hij zou kunnen realiseren indien de betalingsinstellingen, die gepolitiseerde zuil-betalers, worden geschrapt als zijnde overbodige en louter onkostenverslindende schakels? Het zijn schakels die er enkel op gericht zijn om zichzelf in stand te houden. Het zijn zuil-schakels die zelfs vlakaf weigeren om te veel betaalde voorschotten, die door hen werden belegd, terug te betalen. Geen minister eist deze voorschotten terug! Geen minister durft in te gaan tegen het manifeste profitaat dat enkel het zieke stelsel van de sociale zekerheid verder belast.

Wie is hiervan de dupe? Het is de Vlaamse arbeider, die de toekomst steeds somberder inzielt en die moet vrezen dat zijn jarenlange betalingen zinloos zullen zijn geweest op het ogenblik dat hij er een beroep op zal moeten doen.

De heer Willockx, minister van Pensioenen. — Mijnheer Verreycken, u hebt zich nog niet de moeite getroost te luisteren naar mevrouw Maximus. Zij heeft, met de cijfers in de hand, bewezen dat wat u nu zegt, onjuist is. Desalniettemin volhardt u in uw standpunt. Wanneer u het dossier ter hand zou nemen en bestudeert, zult u vaststellen dat wat u hier vertelt, onzin is.

De heer Verreycken. — Mijnheer de minister, indien u tegenover mij dezelfde houding zou aannemen als die welke ik heb aangenomen tegenover mevrouw Maximus, namelijk luisteren, zou u mij ook beluisteren tot op het einde van mijn betoog en zou u een evaluatie van de hele tekst kunnen maken. Ik heb er echter geen problemen mee dat u aan de Voorzitter vraagt mij te mogen onderbreken.

Het is een slechte huisvader die zijn kinderen en kleinkinderen opzadelt met problemen. Het is een slechte huisvader die de onrechtmatig verworven voorrechten van familieleden niet terugschreeft. Slechte huisvaders benadelen degenen die aan hun hoede zijn toevertrouwd.

In deze programmawet wordt nogal wat ophef gemaakt over een nieuw begeleidingsplan voor werklozen. Dit plan kwam er nadat de OESO gefundeerde kritiek uitte op de wanverhouding tussen de te hoge uitkeringen en de te geringe inspanningen inzake opleiding en tewerkstelling. Deze kritiek werd gehoord door de beleidsvoerders, de huisvaders van het staatshuishouden. Zij reageerden op die OESO-kritiek met het bewuste begeleidingsplan, evenwel op kosten van de werkgevers. Het plan wordt inderdaad niet gekoppeld aan noodzakelijke stimuli voor degenen die de grootste werkverschaffende mogelijkheden hebben, namelijk de kleine en middelgrote ondernemingen.

Een toegevoegd artikel strekt er zelfs toe om de vermindering inzake sociale-zekerheidsbijdragen, toegekend aan particuliere werkgevers krachtens de programmawet van 1988, te beperken,

wat een eufemisme is voor het tot nul herleiden. De openbare sector daarentegen mag nu wel genieten van die vermindering. Een duidelijker illustratie van een vestzakbroekzak operatie is moeilijk denkbaar.

Een verdere benadering, die kan worden gecatalogeerd als een sociale onzekerheid, volgt bij de opruststelling van kleine werkverschaffers. Pas op 1 juli 1994 wordt overwogen om hun minimumpensioenen gelijk te schakelen met het gewaarborgd inkomen voor bejaarde werknemers.

Het is mijn overtuiging dat wie werkte, als werknemer of als werkverschaffer, en wie bijdroeg aan het instandhouden van de noodzakelijke sociale solidariteit, gelijk moet worden behandeld. Het gaat niet op dat degenen die tijdens hun actieve loopbaan meer risico's namen, net daarom als minderwaardig worden beschouwd.

Het gaat ook niet op dat deze risicodragers, die zich node neerlegden bij een vennootschapsbijdrage, omdat deze werd aangekondigd als beperkt in de tijd, nu moeten aankijken tegen een eenzijdige wijziging van de ongeschreven kleine lettertjes in het contract. Deze contractbreuk inzake de vennootschapsbijdrage is de zoveelste illustratie van de wanhopige zoektocht van deze regering naar meer inkomsten, zonder het uitgavenpatroon ingrijpend te wijzigen.

Deze begrotingsbegeleidende programmawet is een onvriendelijke wet. Ze is onvriendelijk voor de werkverschaffers, door de bestendiging van de vennootschapsbijdrage en door de beperking of schraping van de vermindering inzake bijdragen. Ze is onvriendelijk voor de Vlamingen omwille van het niet-bestrijden van de aangetoonde, zogenaamd onverklaarbare, geldstromen die voor een inkomensparadox zorgen. Ze is onvriendelijk voor de werknemers die het ganse sociale zekerheidsstelsel aangetast weten door zichzelf beschermende zuilinstellingen. Ze is tenslotte onvriendelijk voor de politici die verantwoording moeten afleggen tegenover de mandaatgevers, de kiezers.

In het licht van het feest van de democratie dat gisteren werd gevierd, kan ik de huidige regeerders erop wijzen dat een water-valeffect ervoor zal zorgen dat de onvriendelijkheid voor politici, werkverschaffers en werknemers uiteindelijk zal uitmonden in een kiesprotest dat de onafhankelijkheid, het noodzakelijke zelfbestuur voor de volkeren die dit land bewonen steeds dichterbij zal brengen. En dat zal dan het enige resultaat zijn van dit wanbesturen, waar het Vlaams Blok geen problemen mee heeft.

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Bij verschillende artikelen van het ontwerp van wet dat wij thans bespreken, zijn amendementen ingediend die door minder dan drie leden zijn ondertekend.

Je signale qu'une série d'amendements, signés par moins de trois membres, ont été présentés à différents articles du projet de loi en discussion.

Puis-je considérer que ces amendements sont appuyés?

Worden deze amendementen gesteund? (*Talrijke leden staan op.*)

Ces amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie de la discussion.

Aangezien deze amendementen reglementair worden gesteund, maken ze deel uit van de bespreking.

Wij bespreken achtereenvolgens de negen verslagen.

Nous examinerons successivement les neuf rapports.

Bespreking van het verslag uitgebracht namens de commissie voor de Sociale Aangelegenheden

Discussion du rapport fait au nom de la commission des Affaires sociales

De Voorzitter. — Wij bespreken het verslag uitgebracht namens de commissie voor de Sociale Aangelegenheden met betrekking tot de artikelen 1 tot 63, 66 tot 70, 73, 135 tot 150.

Nous abordons l'examen du rapport fait au nom de la commission des Affaires sociales au sujet des articles 1er à 63, 66 à 70, 73, 135 à 150,

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Luc Martens, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, wij hebben onder de beminlijke doch tevens bekwame leiding van mevrouw Maximus vier vergaderingen gewijd aan de bespreking van de sociale programmawet met de minister van Sociale Zaken, de minister van Volksgezondheid, de minister van Pensioenen en de minister van Tewerkstelling en Arbeid.

Het hoofdstuk dat behoort tot de bevoegdheid van de minister van Sociale Zaken omvat twee grote delen: in de eerste plaats de budgettaire bepalingen en voorts een aantal technische of wetgevingstechnische maatregelen.

Bij de bespreking zelf ging een ruime aandacht naar de inkomsten- en uitgavenstroom, waarbij de bezorgdheid werd geuit voor de sterk stijgende uitgaven in de gezondheidszorg. Dit leidde tot een gedachtenwisseling met betrekking tot het afsluiten van de conventies, de moeilijke situatie van de verzorgingsinstellingen en de sociale problemen van de artsen.

Tevens werd er aandacht besteed aan de problematiek van de transfers die elk jaar opnieuw opduikt. Aangezien op het ogenblik de toestand vrij ondoorzichtig is, wordt gevraagd om op dit vlak een zekere continuïteit te creëren. Sommige sectoren, zoals de sector van de kinderbijslag, komen hierdoor onder druk te staan. Dit probleem moet op een meer structurele wijze worden aangepakt.

Vervolgens werd gesproken over de Maribel-operatie. Deze maatregelen, die in het verleden tot goede resultaten hebben geleid, worden nu gedeeltelijk teruggeschroefd. Deze regeling was vooral bedoeld om de exportgerichte en arbeidsintensieve sectoren te ondersteunen. Wij hopen dat na de halvering van de steun de schade toch nog kan worden beperkt. De tewerkstelling zal ongetwijfeld lijden onder die halvering, ook al zijn wij ons ervan bewust dat de regering het begeleidingsplan hiertegenover stelt.

Voorts werd aandacht besteed aan de beheersing van de klinische biologie. Een lid vroeg zich af of er niet een nauwe band moet worden gelegd tussen enerzijds de bepalingen die in de programmawet zijn ingeschreven en anderzijds de geplande hervorming van de ziekteverzekering.

Bij de bespreking van de kinesitherapie oordeelde de minister het nuttig om het artikel met betrekking tot de besparingen te schrappen. Men kwam tot de vaststelling dat in de adoptiepremie tot nu toe enkel is voorzien in het stelsel van de loontrekkenden. Een uitbreiding naar de sector van de zelfstandigen moet worden overwogen.

De minister heeft twee amendementen ingediend die door de commissie werden goedgekeurd. Het eerste amendement kadert in de aanvullende maatregelen ter compensatie van de stijgende werkloosheidsuitgaven. De regering wil een bijkomende bijdrage van 430 miljoen heffen ten laste van de arbeidsongevallenverzekeraars. Omgekeerd tracht zij dat te compenseren door de afschaffing van een vorm van dubbele indexatie die tot nu toe werd gehanteerd.

Het tweede amendement heeft tot doel de wetgeving inzake de arbeidsongevallen aan te passen aan de wet op de landsverzekeringsovereenkomsten, die onlangs door het Parlement werd goedgekeurd.

Tijdens de bespreking met de minister van Volksgezondheid ging de aandacht vooral naar de tegemoetkomingen voor gehandicapten. Zowel de berekening, de cumulatie als de verworven rechten kwamen daarbij ter sprake. Precies die thema's stonden ook tijdens de commissiebespreking centraal.

Tijdens de bespreking met de minister verantwoordelijk voor Pensioenen werd enigszins betreurd dat de materie pensioenen niet in drie, maar zelfs in vier commissies wordt behandeld. Dit is zeker geen verwijt aan het advies van de minister, maar is gericht

tegen de algemene organisatie van de werkzaamheden. Reeds vroeger heeft de commissie voor de Sociale Aangelegenheden gevraagd een link te leggen met Volksgezondheid. Wellicht is het ook nuttig in de toekomst te trachten de bespreking van de problematiek van de pensioenen niet te versplinteren, maar in zijn globale samenhang te bekijken.

Ruime aandacht ging naar de bedoeling van de minister om een financieel intendant aan te werven en bij de Rijksdienst voor pensioenen een bijzondere commissie op te richten. Het was een vruchtbare bespreking die aanleiding heeft gegeven tot de amendering van artikel 66, met de goedkeuring van de minister overigens, waardoor wij een betere en meer solide tekst hebben bekomen.

Ruime aandacht ging eveneens naar de welvaartsvastheid, een probleem dat niet alleen in de overheidssector rijst, met daaraan gekoppeld de vraag naar de betaalbaarheid, maar dat ook in de privé-sector bestaat. De minister hoopt op dit gebied een inspanning te kunnen doen. Ik wijs de collega's eveneens op de intentie van de minister om in een bijzondere wet de responsabilisering van Gemeenschappen en Gewesten met betrekking tot de ambtenarenpensioenen vast te leggen, althans op die terreinen waar de evolutie verschilt van het ene Gewest tot het andere, van de ene Gemeenschap tot de andere. Deze bijzondere wet moet uiteraard met een bijzondere meerderheid worden goedgekeurd en zal in de komende maanden aan het Parlement ter bespreking en ter goedkeuring worden voorgelegd.

Het vierde onderdeel van de bespreking ging over tewerkstelling en arbeid. Er werd vooral aandacht besteed aan het begeleidingsplan, een aantal werkloosheidsmaatregelen en de wijziging van een aantal reglementen, onder meer met betrekking tot loopbaanonderbreking.

Ik wijs nog even op een klein probleem van libellering, een verschil namelijk tussen de tekst van artikel 57^{quinqüies} die op pagina 24 van het verslag en die welke op pagina 28 wordt vermeld. De juiste tekst vinden wij op pagina 28 en die luidt: «Art. 49bis. — § 1. De bepalingen van artikel 49, vijfde en zesde lid, zoals vervangen door artikel 57^{quater} van de wet van ... houdende sociale en diverse bepalingen, ...» De tekst op pagina 24 moet in die zin worden verbeterd.

Zojuist heeft mevrouw Herzet ook verwezen naar een probleem met de vertaling op pagina 21. De Franse tekst luidt: «L'amendement suivant est adopté ...» In de Nederlandse tekst lezen wij: «Het volgende amendement wordt ingediend.» De Nederlandse tekst is correct. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Anthuenis.

De heer Anthuenis. — Mijnheer de Voorzitter, vandaag buigen wij ons in deze Hoge Vergadering naar halfjaarlijkse gewoonte over de sociale programmawet, die opnieuw wordt gekenmerkt door een diversiteit van bepalingen.

Hoofdstuk I gaat over de transfers van de ene sector naar de andere. Traditioneel worden bijdragen bestemd voor de Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers, enerzijds, en voor het Fonds voor beroepsziekten, anderzijds, overgedragen naar de sectoren in moeilijkheden, zijnde de sector pensioenen, de sector ziekte- en invaliditeitsverzekering zowel de afdeling uitkeringen als de afdeling gezondheidszorgen.

De onderliggende reden van deze transfers is voor iedereen duidelijk. In tijden van budgettaire tekorten, van een deficitaire toestand van de sociale zekerheid, is het begrijpelijk dat overschotten worden gebruikt om tekorten te dekken.

Ik wil hierbij toch enkele bedenkingen maken.

Eerst en vooral werkt dit systeem van transfers ontmoedigend voor de sectoren die aan zuinig beheer doen. Telkens zij overschotten realiseren, telkens zij de mogelijkheid hebben om reserves aan te leggen of de bestaande reserves aan te vullen met het oog op de toekomst, wordt het gespaarde geld hun ontnomen om het aan minder gegoede sectoren te geven. De lamentabele toestand van deze sectoren vloeit voort uit elementen die los staan van zuinig beheer, zoals de enorme ontwikkeling in de technische prestaties. Maar, het moet worden gezegd, het steeds bijpassen van tekorten spooort niet aan tot zuinigheid. Men zou ook kunnen

vragen of de verdeelsleutels die worden gehanteerd bij de verdeling van de geïnde bijbedragen over de verschillende sectoren wel aangepast zijn.

Ten tweede wordt ook de doorzichtigheid van de geldstromen in de sector van de sociale zekerheid door het transfersysteem gehypothekeerd. Meer en meer krijg ik de indruk dat niemand van de regering zich geroepen voelt om hierin duidelijkheid te brengen, om de doorzichtigheid te bevorderen. Ingewikkeldheid maakt elke controle moeilijk. Misschien is dat wel de bedoeling.

Ten derde moet het lange-termijn-effect van deze transfers in ogenschouw worden genomen. Jaar na jaar de overschotten afroemen maakt het onmogelijk reserves aan te leggen. De Belgische overheid heeft zich hieraan zwaar bezondigd. Van onze noorderburen vernemen wij dat zij over aanzienlijke reserves beschikken voor de pensioenen. Dit maakt van de vergrijzing voor Nederland een probleem dat hanteerbaar is en geen aanleiding moet geven tot paniecreacties.

In België is het heel anders. Onze pensioenproblemen hebben aanzienlijke afmetingen aangenomen, onze ziekte- en invaliditeitsverzekering is niet opgewassen tegen de bijkomende uitgaven die de vergrijzing zal meebrengen. Reserves opgebouwd in het verleden hadden de inspanningen voor de toekomst kunnen milderen. Solidariteit is een begrip waarmee ook de komende generaties rekening zullen moeten houden.

Ik zal nu ingaan op een aantal maatregelen ten gronde. Ik zal het in eerste instantie hebben over de gedeeltelijke uitvoering van de vijfde fase van de sociale programmatie. De vijfde fase van het plan-Buchmann dat voorziet in een aanpassing van het pensioen van de zelfstandigen aan het gewaarborgd inkomen voor bejaarden binnen een termijn van vijf jaar, wordt hier uitgesplitst in twee fasen. Eigenlijk had deze aanpassing reeds drie en een half jaar geleden gerealiseerd moeten zijn.

Vermoedelijk is die laattijdigheid te wijten aan budgettaire redenen, maar ze illustreert het probleem in de sociale zekerheid.

Wij besteden 1 300 miljard frank aan sociale uitkeringen. Toch zijn we niet in staat om zelfstandigen, die een heel leven hard hebben gewerkt, sociale bijdragen hebben betaald voor zichzelf en vaak ook voor hun werknemers en die jaren lang belastingen hebben betaald, een behoorlijk pensioen te geven. Ons land, dat er prat op gaat een welvaartsstaat te zijn en overal in de wereld wordt geroemd om zijn uitstekend sociaal zekerheidsstelsel, is niet in staat om de zelfstandigen een behoorlijk pensioen te geven, een pensioen dat werkelijk een minimum minimum is.

Het is voor iedereen duidelijk dat het sociaal zekerheidsstelsel niet kan worden gehandhaafd in de huidige vorm omdat het onbetaalbaar is geworden. Wij moeten dan ook terugkeren naar de essentie van het stelsel.

Professor Van Langendonck omschrijft het sociaal recht als «het recht van de overheidsinterventies om de welvaart en het welzijn van de bevolking te garanderen op alle gebieden waarop dit door de burger zelf niet of niet in voldoende mate kan worden verwezenlijkt».

Met deze doelstelling voor ogen pleiten de Vlaamse liberalen en democraten voor selectiviteit in de uitkeringen. Mijn collega's en ikzelf hebben een amendement ingediend waarin we de adoptiepremie koppelen aan een inkomensgrens. We zijn niet tegen deze adoptiepremie, hoewel ze niet thuishoort in een programmawet, maar wij menen dat de mensen die over een groter inkomen beschikken geen adoptiepremie nodig hebben. Het niet-bekomen van deze premie zal ze niet van adoptie weerhouden. Over de inkomensgrens kan worden gediscussieerd. Wij zijn bereid die discussie aan te gaan.

De Vlaamse liberalen en democraten wensen geen afbreuk te doen aan de sociale zekerheid. Integendeel, het is onze bedoeling om de sociale zekerheid op te bouwen en ze nieuw leven in te blazen.

De sociale programmawet heeft hiervoor niet geopteerd. Ze is voortgegaan met het aloude, bekende stamien en heeft de sociale bijdragen hier en daar wat verhoogd: de werkgevers zijn voor 1993 en 1994 een bijdrage verschuldigd van 0,1 pct., berekend op het volledig loon van de werknemers; de eenmalige bijdrage van de vennootschappen, bestemd voor het sociaal statuut der zelf-

standigen, wordt een jaarlijkse heffing; er zal een heffing kunnen worden opgelegd voor de invoerders van olie en olieproducten; de bijdrage van 2 pct. op het zakencijfer dat de farmaceutische industrie met vergoedbare geneesmiddelen realiseert, wordt verlengd voor 1993.

In de uitgaven werd hier en daar wat gesnoeid. Ik denk aan de mogelijkheid om de terugbetaling voor bronkuren te beperken of op te heffen.

Het zijn klassieke maatregelen die enkele miljoenen zullen opbrengen, maar die het stelsel niet zullen redden aangezien elk jaar opnieuw een zoektocht moet worden gedaan naar miljoenen besparende maatregelen.

De echte problemen werden echter uit de weg gegaan. Op de begroting voor 1992 is 344 miljard ingeschreven voor de ziekteverzekering. Nu reeds raamt men dat het budget met 25 miljard zal worden overschreden. Er werden evenwel nog geen maatregelen genomen om te vermijden dat die budgetoverschrijding nog meer escaleert.

Voor alle problemen bij de ziekte- en invaliditeitsverzekering verwijst de minister naar zijn ontwerp van wet, dat die verzekering grondig zou wijzigen. Intussen laat men de boelechter verrotten. Er werd niet ingegaan op mijn voorstel het ontwerp van programmawet terug te zenden naar de regering om het aan de situatie aan te passen.

Ik betreur tevens dat de minister niet is ingegaan op het voorstel van de tandartsen en de ziekenfondsen inzake de regeling van de derde betaler. Dit voorstel was nochtans sociaal en verantwoord. De minister breidde die regeling met het koninklijk besluit van 12 augustus 1992 gevoelig uit, zodat men ernstige budgetoverschrijdingen mag verwachten. Hij verwierp aldus het voorstel van de tandartsen en ziekenfondsen, die de derde-betalersregeling voor tandverzorging wilden afschaffen, behalve voor patiënten jonger dan 18 jaar en voor de WIGW's. Dit was mijns inziens een eerbaar alternatief.

Elk jaar stellen wij vast dat er in het ontwerp van programmawet bepalingen zijn opgenomen die er niet thuishoren. Programmawetten moeten de maatregelen bevatten die de regering nodig acht om het sociaal en financieel beleid dat wordt voorgesteld in de begroting, uit te voeren. Louis Paul Suetens heeft herhaaldelijk de bedenkelijke wijze aangeklaagd waar in programmawetten allerlei bepalingen worden opgenomen die niet thuishoren in een wet over begrotingsvoorstellen, maar wel fundamentele aspecten van andere wetten in stilte wijzigen. Hij acht deze techniek vanuit legistiek oogpunt verfoeilijk.

Ook dit ontwerp van programmawet wordt hiervoor gebruikt. De adoptiepremie wordt ingevoerd. De wetgeving betreffende arbeidsongevallen wordt gewijzigd door bepalingen over de duurtijd van de overeenkomsten en over de opzegging en de verlenging van bestaande contracten.

Tot slot wil ik het nog even hebben over de bepalingen aangaande het algemeen beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen en over de uitbreiding van het toepassingsgebied van de sociale zekerheid voor zeelieden. Wat de inhoud betreft, heb ik op deze maatregelen iets fundamenteels aan te merken, maar de aanpassing van die bepalingen is een teken aan de wand. Dit bleek trouwens ook uit de uitspraak van minister-president Van den Brande over het «zorgenfonds», waarin de rijkere zelfstandigen zullen moeten zorgen voor het vervullen van de basisbehoeften van de arme zelfstandigen.

Dit alles laat vermoeden dat er bij de meerderheidspartijen geen bereidheid bestaat om te evolueren naar een uniform stelsel voor alle sociaal verzekerden, noch om sociale voorzieningen voor de zelfstandigen te ontwikkelen. Door geen adoptiepremie op te nemen voor de zelfstandigen maakt men de kloof tussen het sociaal-zekerheidsstelsel van de werknemers en dat van de zelfstandigen nog maar eens groter. Dit is betreurenswaardig.

Nochtans is er nood aan uniformiteit. Onze sociale zekerheidsstelsels zijn fragmentarisch ontstaan volgens de behoeften van een bepaald ogenblik. Daarom zijn de sociale wetgevingen en de structuren enorm ingewikkeld. Hoe kan de burger in dit kluwen zijn weg vinden, wanneer zelfs juristen met moeite de opeenvolgende wetten kennen?

Mijnheer de minister, over enkele weken zal u in de Senaat een ontwerp indienen tot hervorming van de wet op de ziekte- en invaliditeitsverzekering. Wij zullen dan met u opnieuw de discussie aangaan. Ik hoop dat de oppositie hier haar inbreng mag doen en dat — zoals het gebruikelijk lijkt te worden — het niet een ontwerp wordt waarover alles al is beslist in de regering en waar de oppositie enkel nog ja of neen mag knikken. Laat het een grondige hervorming zijn die niet vervaalt in punctuele maatregelen die geen soelaas bieden.

Tenslotte, wil ik nog even uw bijzondere aandacht vragen voor de maatregelen die de regering wil nemen in de gehandicaptensector.

Het is de bedoeling 400 miljoen te besparen door een strengere toepassing van de evaluatiecriteria. Van een regering die zichzelf sociaal noemt, zouden toch andere maatregelen kunnen worden verwacht, maatregelen namelijk die de zwaksten en de minst weerbaren vrijwaren. Na de aanval op de demente bejaarden enige tijd terug, is dit nog maar eens een voorbeeld van de ware aard van het sociale karakter van de huidige meerderheid.

De Vlaamse liberalen en democraten daarentegen hanteren een ander uitgangspunt dat perfect kan worden samengevat in de ene zin die ik ooit in een Vrije Tribune in *DeStandaard* las: « Wie door de natuur misdeeld werd, hoeft daarom zijn vrijheid niet te verliezen. » Eenzijdige maatregelen zoals de regering zich voorneemt te treffen zullen die vrijheid echter in aanzienlijke mate beknotten. Daarom ook vinden wij ze ongeoorloofd. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. D'hondt.

M. D'hondt. — Monsieur le Président, mon intervention dans la discussion de ce nouveau projet de loi « fourre-tout » — qui concrétise les restrictions budgétaires décidées lors des conclaves d'été et d'automne — aura pour objectif d'évaluer les mesures prises en faveur de la création d'emplois et contre l'actuel dérapage du chômage.

Je relèverai tout d'abord que l'état des lieux établi par le gouvernement en ce qui concerne l'évolution de l'emploi et du chômage n'engendre pas l'optimisme.

En matière d'emploi, on est loin du compte car, plutôt que de pouvoir se réjouir de résultats positifs des efforts développés au cours des dernières années, c'est bien une réduction sensible du nombre d'emplois qu'il faut constater: 28 000 salariés au 30 juin 1992, dont 22 000 dans le secteur privé et 6 000 dans le secteur public, alors que le nombre de travailleurs indépendants continue de croître de 5 000 unités.

Quant au chômage, force est de reconnaître une augmentation de plus de 50 000 chômeurs, plus 14 p.c. en un an, avec — ce qui est particulièrement regrettable — quelque 90 000 chômeurs complets indemnisés de moins de 25 ans, soit une hausse de plus de 10 000 jeunes chômeurs en un an.

Pour la première fois depuis longtemps, l'on a donc dépassé à nouveau le cap de 500 000 chômeurs, toutes catégories confondues, et cela malgré la conjoncture en progression de ces dernières années. N'est-il pas anormal que le chômage n'ait cessé de croître même en période de bonne conjoncture?

De plus, les prévisions pour 1993 sont alarmantes puisque la nouvelle augmentation du chômage se situe entre, estime-t-on, 16 000 et 30 000 unités; le gouvernement en a d'ailleurs tenu compte en prévoyant un accroissement de l'ordre de 5,2 milliards de charges supplémentaires pour le volet chômage.

S'exprimant récemment aux Etats généraux de l'emploi, le président de l'Union wallonne des entreprises constatait très justement: « ... Fin août 1992, la Wallonie comptait 207 360 chômeurs complets indemnisés dont 187 600 étaient demandeurs d'emploi. C'est humanement inadmissible, socialement dangereux et économiquement insupportable... » Et il poursuivait en ces termes: « ... Il faut rechercher des voies nouvelles et originales en tenant compte toutefois d'une réalité fondamentale: seul le développement économique est créateur d'emplois. » Et encore: « Si diverses

soient-elles, il n'y aura de bonnes mesures en faveur de l'emploi que celles qui réduisent nos handicaps et renforcent les atouts concurrentiels de notre économie en garantissant ainsi son développement à long terme... »

Voilà donc posé le tableau on ne peut plus sombre que, par des retouches franches et égayantes, le gouvernement devrait pouvoir éclaircir en faisant preuve de détermination et d'originalité.

Mais voyons donc s'il est à la hauteur de sa tâche, s'il a su poser les jalons de ce redressement tant attendu de la politique de l'emploi.

Au chapitre des mesures budgétaires tout d'abord, le gouvernement nous propose une réduction de moitié de la subvention Maribel. A l'instar de notre collègue, Mme Herzet, vous constaterez, à la lecture de la justification de l'amendement que nous avons déposé en commission, que la réduction de 7,7 milliards se concrétisera par une augmentation de la charge fiscale dans les entreprises. Cette mesure est évidemment très dommageable pour la compétitivité des entreprises au moment où celles-ci vont devoir répondre à des impératifs concurrentiels liés à l'ouverture du grand marché européen. Il faut s'en persuader, toute entrave à la compétitivité de nos entreprises est un mauvais coup porté au maintien du niveau de l'emploi! Il est piquant d'entendre Mme le ministre de l'Emploi — dont j'aurais souhaité la présence en séance lors de mon intervention — affirmer que cette mesure répond au souhait souvent entendu « de ne plus apporter de subsides aux entreprises. »

Est-il sérieux de qualifier de subsides les avantages fiscaux accordés aux entreprises par l'opération Maribel à un moment où il était devenu impérieux — comme c'est encore le cas aujourd'hui — de dynamiser notre économie? Alors que la fiscalité a atteint, dans notre pays, des sommets rarement égalés, est-il raisonnable que le gouvernement reprenne d'une main ce qu'il a accordé, hier, aux entreprises dans l'intérêt général et avec l'accord des partenaires sociaux et de la Communauté économique européenne? Les réponses apportées par le ministre en commission me paraissent devoir être précisées. Combien de travailleurs seront-ils pris en compte en vue d'une réduction de cotisations patronales s'élevant à 11 300 francs — il s'agit des cinq premiers ouvriers manuels des entreprises comptant au maximum vingt travailleurs? Combien de travailleurs seront-ils pris en compte en vue d'une réduction de cotisations patronales s'élevant à 7 500 francs — tous les autres travailleurs? Quelle est l'économie globale envisagée par rapport à la réduction actuelle de 17 000 francs par travailleur manuel?

Si le gouvernement pourchasse les réductions patronales du type Maribel, il en instaure d'autres, dans des conditions très particulières du plan de répartition du milliard pour l'emploi.

Alors que le projet de loi a été déposé le 9 novembre dernier et a été distribué la veille de sa mise en discussion, le gouvernement a déposé furtivement, en commission, trois amendements aux effets pervers qui constituent les articles nouveaux 134bis, ter et quater.

Ont-ils été soumis aux partenaires sociaux? On pourrait en douter vu la précipitation qui n'est sans doute pas une improvisation!

Tel que le relève le Conseil d'Etat, « la formulation de la compétence attribuée au Roi à l'article 134bis n'exprime pas une intention d'une telle envergure ». Il s'agit, en fait, de diminuer progressivement la réduction des cotisations patronales et de la ramener à zéro! — selon les affirmations qu'a formulées le représentant du ministre au Conseil d'Etat — dans le secteur privé pour l'étendre dans le secteur public. Le Conseil d'Etat conclut: « Ceci peut revenir à limiter, voire supprimer l'avantage garanti par l'article 115, paragraphe 1er, de la loi-programme du 30 décembre 1988. »

Quant à l'article 134quater, il est encore plus vicieux. Il empêche pour les petites entreprises — que le gouvernement prétend vouloir privilégier — le cumul entre l'avantage déjà fortement dégraissé de la réduction des cotisations de sécurité sociale et les primes nouvelles qui seront accordées à partir du 1er janvier prochain en cas d'embauche de personnes sortant du plan d'accom-

pagnement. Je doute que beaucoup de dirigeants de PME se laissent convaincre par une telle duperie qui n'a rien d'un incitant à l'embauche!

De plus, d'autres questions se posent.

Primo, à combien s'élèvera la réduction des cotisations sociales par chômeur engagé? Sera-t-elle suffisamment attractive pour atteindre son objectif? Le gouvernement ne fait-il pas preuve de naïveté quand il affirme dans son communiqué que «les employeurs disposent d'une marge budgétaire suffisante pour supporter les salaires et les charges sociales restantes»?

Secundo, pourquoi le Conseil des ministres, lors de sa réunion du vendredi 20 novembre, a-t-il limité le bénéfice de cette mesure aux maisons de repos et maisons de soins, alors que de nouveaux emplois pourraient être créés aussi valablement et avec davantage de diversité dans le cadre de projets collectifs tels que l'organisation de services aux collectivités locales, l'assistance à domicile, les services aux familles — crèches, handicapés — le réaménagement de sites industriels, l'entretien des sites écologiques, notamment?

Le gouvernement a-t-il manqué d'imagination ou, plutôt, a-t-il, une fois de plus, subi — et cela vous concerne, monsieur Moureaux — la pression de certains lobbies en limitant le privilège: aujourd'hui, l'accueil des personnes âgées en institutions; dans six mois, l'extension éventuelle à d'autres employeurs du seul secteur des soins de santé?

D'une part, le gouvernement réduit l'avantage Maribel à l'ensemble des entreprises bénéficiaires mais, d'autre part, la nouvelle exonération des cotisations patronales ne bénéficiera qu'à un secteur social très limité, à l'exclusion de tous les autres, et cela, malgré la déclaration du ministre des Affaires sociales selon laquelle: «On doit prendre en compte que certains problèmes d'emploi, notamment dans certains segments particulièrement faibles de la population, ne pourront certainement pas se résoudre dans les années qui viennent et qu'ils ne pourront être atténués que par le recours au secteur non marchand.»

Y a-t-il eu concertation préalable au sujet de cette répartition du milliard telle qu'elle vient d'être fixée par le gouvernement? Qu'en pensent les partenaires sociaux et, particulièrement, les employeurs qui financeront le plan d'accompagnement par un prélèvement de 0,10 p.c. de la masse salariale à partir du premier trimestre 1993, avec un produit estimé à deux milliards? Car c'est bien eux qui financeront le plan d'accompagnement dont s'enorgueillit le gouvernement!

Y a-t-il eu concertation avec les signataires de l'accord de coopération signé le 22 septembre 1992 et qui engage non seulement le gouvernement mais aussi les pouvoirs communautaires et régionaux?

Même si l'on peut reconnaître le mérite du plan d'accompagnement de vouloir instaurer un contrôle réel de l'état de disponibilité des chômeurs pour le travail de manière à lutter contre les usages impropres des allocations de chômage, de conditionner l'octroi de celles-ci par des mesures actives de formation et de mise au travail, l'essentiel reste à prouver: l'efficacité du système. Reconnaissons, en effet, que ni les expériences passées ni les réflexions de la Table ronde pour l'emploi n'ont produit de résultats à la mesure de l'énergie et des budgets consentis.

L'article 134 prévoit que l'exécution de ce plan d'accompagnement des chômeurs soit fixée par arrêté royal. Son contenu échappe donc à l'appréciation du législateur: j'estime que c'est regrettable, car il se voit enlever un rôle qui est le sien.

Je terminerai par un autre regret. Dans l'introduction des mesures proposées pour lutter contre le chômage, le gouvernement rappelle que les récents rapports de l'OCDE affirment que les moyens budgétaires affectés par la Belgique à l'assurance chômage sont essentiellement consacrés au paiement des allocations de chômage et ne favorisent pas assez la réinsertion des chômeurs sur le marché du travail. En mai dernier, dans le cadre de la discussion d'un autre projet de loi-programme de type social, je qualifiais de timides et d'inadaptées les mesures proposées en matière d'interruption volontaire du chômage. Il est un autre abus maintes fois dénoncé mais auquel le gouvernement ne semble pas sensible: il s'agit de la durée quasi illimitée de l'indemnisation et de l'insuffi-

sance de son caractère dégressif. A cet égard, la comparaison avec les pays voisins est édifiante. La Belgique est en effet le seul pays d'Europe où cette durée est illimitée.

Pour pouvoir faire plus et mieux pour les véritables demandeurs d'emploi, il faut aussi avoir le courage de se débarrasser de quelques mauvaises habitudes acquises dans une période d'abondance aujourd'hui révolue. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Gevenois.

M. Gevenois. — Monsieur le Président, pour respecter le souhait que vous avez exprimé, mon intervention sera donc brève.

Je tiens tout d'abord à faire part de ma satisfaction à propos du bon esprit qui a régné tout au long des travaux de la commission des Affaires sociales. Je tiens également à souligner la disponibilité dont ont fait preuve les quatre ministres concernés.

En ce qui concerne la section Affaires sociales, titre Ier, les différentes propositions dont nous avons débattu n'ont guère suscité de passions.

La discussion générale a constitué le moment fort de cette réunion, bien que les travaux se soient déroulés dans le calme.

Plusieurs commissaires se sont inquiétés de l'évolution des recettes et des dépenses de la sécurité sociale, s'attardant spécialement aux problèmes du secteur des soins de santé.

Les chiffres qui ont été fournis quant aux augmentations des dépenses nous permettent de constater qu'en cinq ans, les soins de santé auront augmenté de 40 p.c., si l'estimation de l'augmentation de 16 p.c. pour l'année 1992 se révèle exacte.

A cet égard, j'ai pu lire que le ministre estimait que l'évaluation de 16 p.c. était exagérée. Nous attendrons néanmoins les chiffres définitifs avant de porter un jugement. Quoi qu'il en soit, 40 p.c. sur cinq ans, c'est beaucoup; 16 p.c. pour cette année, c'est trop, c'est très inquiétant, c'est inadmissible.

Les dépenses augmentent sans cesse, malgré les lois-programmes qui ont été votées — que nous avons votées — et qui ont été appliquées.

On doit bien constater que lorsqu'on est parvenu à stopper les dépenses dans un secteur qui flambait, c'est dans un autre secteur qu'elles s'accroissent. Ce n'est pas le fait du hasard, cela ressemble fort au résultat d'un calcul.

La technique des transferts de secteur à secteur a été utilisée pour remédier au manque de moyens dans le domaine de l'assurance maladie-invalidité. Cette pratique anormale n'est d'ailleurs pas neuve: voilà plusieurs années qu'elle est employée.

Nous n'avons pas admis facilement cette méthode au début, nous ne l'admettons pas plus aujourd'hui. Néanmoins, nous avons compris et nous avons continué à comprendre qu'il s'agissait d'un passage obligé. On ne peut cependant pas utiliser ce moyen éternellement.

Les commissaires ont été attentifs à ce problème et ont fait des propositions que le ministre a entendues et enregistrées.

Si elles n'étaient pas toutes semblables, elles tendaient toutes vers un même objectif: le rétablissement d'un système d'assurance maladie-invalidité viable.

Nous estimons — je crois que nous sommes de plus en plus nombreux à le penser — que des mesures ponctuelles, comme celles que nous prenons depuis quelques années, ne produiront plus d'effets suffisants.

Comme le ministre, nous croyons que seule une réforme structurelle peut modifier les choses et que la loi de 1963 doit être réformée. Elle aura eu une durée de vie de trente ans et aura été modifiée à de nombreuses reprises.

Les circonstances qui étaient à la base de cette loi ont changé. Le temps est venu d'en voter une autre.

Vous nous l'avez promise pour le début de l'année prochaine, monsieur le ministre. Je crois que nous l'attendons tous. Nous ne sommes pas les seuls!

Entre-temps, il faudra gérer le problème des conventions médico-mutualistes, car l'évolution du domaine de la santé est constante.

Nous devons espérer que la raison reprendra ses droits et que, dans l'intérêt des malades, un accord interviendra.

Le ministre nous a fait part de sa volonté et de son espoir d'aboutir à un accord qu'il pourrait admettre. Il reste partisan des conventions. Nous devons le croire. Le croire parce que, pendant toute la durée de la discussion, il a livré le fond de sa pensée sans réserve.

Il nous a également fait savoir qu'il prendrait ses responsabilités et que nous devrions probablement faire de même si aucun accord n'était conclu. Cela aussi, nous devons le croire.

Avant d'en terminer, je voudrais vous adresser mes remerciements, monsieur le ministre. Après avoir entendu nos arguments à propos des mesures que vous souhaitiez prendre envers les kinésithérapeutes en matière de soins sportifs, vous avez réfléchi au problème et avez, vous-même, proposé de retirer cet article de la loi-programme en discussion. Vous avez ainsi fait la démonstration que vous n'étiez pas opposé à tout argument, pour autant qu'il soit bon.

Vous ne retirez pas tout simplement cet article, vous allez, au contraire, mieux l'étudier pour en faire un projet applicable d'une manière beaucoup plus large et plus logique, ce qui correspond au sens de la discussion que nous avons eue en commission.

Ce qui précède prouve heureusement que le travail en commission sert encore à quelque chose et que le gouvernement, par la voix du ministre, admet de retirer ou de revoir ses propositions, pour autant que la justification soit valable.

Nous voterons bien entendu la loi sociale, mais nous attendons vos projets concernant, dans l'ordre, la nouvelle loi sur l'assurance maladie-invalidité, l'application d'un *numerus clausus*, les problèmes dus au vieillissement de la population et, enfin — et ce n'est pas le moins important —, un nouveau projet de loi sur le financement des hôpitaux.

Cela entraînera beaucoup de travail pour les membres de la commission, mais chacun est prêt, conscient de l'importance de la mission à remplir. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — Nous poursuivrons cette discussion cet après-midi à 14 heures.

Wij zetten deze bespreking voort vanmiddag om 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(*La séance est levée à 12 h 30 m.*)

(*De vergadering wordt gesloten om 12 h 30 m.*)

